

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΥΠΑΓΩΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ
ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.



ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΜΑΡΙΝΑ
ΝΑΤΣΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΝΙΦΟΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2016

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ασχοληθήκαμε με το θέμα της υπαγωγής των επιχειρήσεων στο ΕΣΠΑ καθώς επίσης και με τα συνδεδεμένα φορολογικά θέματα.

Μέσα από την μελέτη ποικίλης βιβλιογραφίας προσπαθήσαμε να περιγράψουμε και να αναπτύξουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τα προγράμματα επιδοτήσεων του ΕΣΠΑ και να δούμε πως αυτό λειτουργεί αλλά επίσης και ποια είναι η συνεισφορά του στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Επίσης περιγράψαμε την διαδικασία της υπαγωγής των επιχειρήσεων στο ΕΣΠΑ δίνοντας την πρέπουσα βαρύτητα και στις φορολογικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων που υπάγονται σε καθεστώς ΕΣΠΑ.

Προγράμματα που συμπεριλαμβάνονται στο ΕΣΠΑ είναι :

- Δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
- Δράσεις για την βελτίωση της Διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης
- Δράσεις για την ανάπτυξη μεταφορικών δικτύων
- Δράσεις για την Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
- Δράσεις για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού,
- Δράσεις για την διάδοση των νέων τεχνολογιών, και την ψηφιακή σύγκλιση

Συνοπτικά ας προαναφέρουμε πως οι επιχειρήσεις που υπάγονται στο ΕΣΠΑ έχουν την δυνατότητα για:

- τη χρηματοδότηση για τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της επιχείρησής σας
- τη χρηματοδότηση για αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την εξοικονόμηση ενέργειας
- τη συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης

- τη βελτίωση της παραγωγικότητας με αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών
- τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος συμπεριλαμβανομένου του εκσυγχρονισμού των επιχειρηματικών υποδομών
- την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού



ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ασχοληθήκαμε με το θέμα της υπαγωγής των επιχειρήσεων στο ΕΣΠΑ.

Στο ξεκίνημα της εργασίας αυτής γίνεται μια μικρή εισαγωγή σχετικά με τις επιδοτήσεις που οι επιχειρήσεις λαμβάνουν καθώς και ποια είναι τα είδη των επιδοτήσεων αυτών.

Στο πρώτο κεφάλαιο κατατίθενται στοιχεία γενικά σχετικά με το ΕΣΠΑ, δίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή και περιγράφονται επίσης τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης.

Στο κεφάλαιο που έπειτα ακολουθεί περιγράφονται οι κύριες αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και παρουσιάζεται αναλυτικά η συνδρομή του ΕΣΠΑ στην ελληνική πραγματικότητα.

Στο τρίτο κεφάλαιο της παρούσης εργασίας δίνονται στοιχεία σχετικά με την στρατηγική ανάπτυξης του ΕΣΠΑ ενώ στα επόμενα δύο κεφάλαια που ακολουθούν παρουσιάζεται αναλυτικά η υπαγωγή των επιχειρήσεων στο ΕΣΠΑ καθώς επίσης παρουσιάζονται και οι φορολογικές υποχρεώσεις που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις που υπάγονται στο ΕΣΠΑ.



ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας και εισηγητή της παρούσης εργασίας κο Βαφειάδη Νικόλαο , για την βοήθεια που μας παρείχε καθόλη την διάρκεια συγγραφή της εργασίας αυτής.

Θα θέλαμε επίσης να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας προς την οικογενειά μας για την βοήθεια και υποστήριξη που μας παρείχαν καθόλη την διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΠΑ	5
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	5
1.2 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	7
1.3 ΤΟ ΕΣΠΑ	10
1.4 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	11
1.5 ΥΠΑΓΩΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	12
1.6 ΤΟ ΕΣΠΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2014-2020	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	21
2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	21
2.2 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	24
2.3 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	25
2.4 ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΩΦΕΛΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΠΑ	31
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	31
3.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	32
3.3 ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	34
3.5 Η ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ	48
3.6 ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΉΞΥΠΙΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	50
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο Η ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	56
4.1 Η ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	56
4.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	56
4.3 ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	57

4.4 ΠΑΓΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	57
4.5 ΠΟΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΝΤΑΙ	58
4.6 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ	59
4.7 ΠΩΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	62
------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ	62
-----------------------------	----

5.2 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	63
--------------------------------------------------------------------------	----

5.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ	66
-------------------------------------------------------	----

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	72
--------------	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -ΠΗΓΕΣ	74
---------------------	----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πλέον βασικό θέμα για μια νέα επιχείρηση είναι η χρηματοδότηση της ρευστότητας της. Ένα αγγλικό ρητό αναφέρει ότι "ματαιοδοξία είναι ο τζίρος, λογική είναι τα κέρδη, και πραγματικότητα η ρευστότητα". Στη σημερινή οικονομική κρίση, μόνο οι εξελίξεις τρέχουν. Οι συναλλαγές κυλάνε αργά, οι πελάτες πληρώνουν αργότερα, ο τζίρος είναι πεσμένος, τα μετρητά λιγοστά και οι τράπεζες δύσκολα δανείζουν. Επομένως, το πιο σημαντικό θέμα στις νέες επιχειρήσεις είναι η διαχείριση της ρευστότητας τους. Στατιστικώς, νέες επιχειρήσεις κλείνουν όχι λόγω έλλειψης κερδοφορίας, αλλά κυρίως λόγω έλλειψης ρευστότητας.

Ο έλεγχος της ρευστότητας και η καλή διαχείριση των διαθέσιμων μετρητών είναι το πλέον κρίσιμο θέμα. Χρήσιμο είναι να τεθούν ακόμη και πιστωτικά όρια. Ενδεικτικά, οι πληρωμές θα πρέπει να γίνονται όσο το δυνατόν αργότερα, ενώ οι εισπράξεις το συντομότερο δυνατό. Η παρακολούθηση θα πρέπει να γίνεται μέσω δεικτών, όπως οι ημέρες αποπληρωμής και οι ημέρες εισπραξής. Τα αποθέματα θα πρέπει το συντομότερο να μετατρέπονται σε πωλήσεις. Οι νέοι πελάτες θα πρέπει να ελέγχονται για την πιστοληπτική τους ικανότητα, οι πληρωμές να **απαιτούνται** στην ώρα τους και τα όποια θέματα προκύπτουν να επιλύονται στη στιγμή¹.

Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση είναι ζωτικής σημασίας για την έναρξη ή επέκταση μιας επιχείρησης και η ΕΕ παρέχει χρηματοδότηση σε μικρές επιχειρήσεις με διάφορες μορφές - επιδοτήσεις, δάνεια και σε ορισμένες περιπτώσεις εγγυήσεις. Επιπλέον, η ΕΕ χρηματοδοτεί συγκεκριμένα έργα. Η κοινοτική χρηματοδότηση μπορεί να χωριστεί σε δύο κατηγορίες:

- άμεση χρηματοδότηση μέσω επιδοτήσεων,
- έμμεση χρηματοδότηση μέσω εθνικών και τοπικών διαμεσολαβητών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις με ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων της ΕΕ, τα οποία παρέχουν χρηματοδότηση μέσω τοπικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Κάθε χρόνο η ΕΕ ενισχύει πάνω από 200 000 επιχειρήσεις².

¹ <http://startupgreece.gov.gr/el/howto>

² http://europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance/index_el.htm

Ο πιο κρίσιμος παράγοντας επιβίωσης για μια νέα επιχείριση που προσπαθεί να εδραιωθεί στο χώρο, είναι να επιλέξει την πλέον πρόσφορη πηγή χρηματοδότησης. Οι πηγές για χρηματοδότηση που είναι διαθέσιμες σε επιχειρήσεις, είναι:

Seed Capital

Seed Capital ή Κεφάλαιο Σποράς, είναι μικρή χρηματοδότηση για έναρξη επιχείρισης που δίνεται συνήθως σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού, όπως οι νέοι ή οι άνεργοι. Τα κύρια χαρακτηριστικά των δράσεων αυτών είναι ότι το κεφάλαιο είναι αρκετά μικρό (15 έως 50 χιλ ευρώ), προκαταβάλλεται, και προορίζεται να καλύψει τα λειτουργικά έξοδα του πρώτου έτους λειτουργίας της εταιρείας, ώστε να υπάρξει χρόνος για την επιχειρηματική ανάπτυξη της ιδέας. Ενδεικτικά, υπάρχουν δράσεις τόσο του Δημοσίου (Πρόγραμμα ΝΕΕ του ΟΑΕΔ) όσο και του ιδιωτικού τομέα (TheOpenFund), για διάφορους τομείς της οικονομίας (παραδοσιακά προϊόντα, πληροφορική, κ.α.).

Η διαδικασία είναι αρκετά απλή, και η υποβολή μπορεί να γίνει από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο. Ωστόσο, οι δράσεις αυτές δεν είναι ανοικτές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ενώ όσον αφορά τα δημόσια προγράμματα (ΟΑΕΔ), υπάρχουν και μερικά προαπαιτούμενα όπως σεμινάρια και κάρτα ανεργίας.

Τράπεζες

Οι τράπεζες είναι η παραδοσιακή πηγή χρηματοδότησης για υφιστάμενες επιχειρήσεις. Όταν οι τράπεζες δανείζουν νέες επιχειρήσεις, οι δανειολήπτες υποχρεώνονται στο να παρέχουν σημαντικές εγγυήσεις, όπως την ίδια την ακίνητη τους περιουσία. Επίσης, οι τράπεζες μπορεί να περιορίσουν τη χρηματοδότηση, εντός συγκεκριμένων ορίων (πχ δάνειο για κεφάλαιο κίνησης, έως 100 χιλ. ευρώ). Επίσης, οι τράπεζες θα θελήσουν να κατανοήσουν τη δουλειά, και συνήθως ζητούν να δουν το επιχειρηματικό σχέδιο. Καθώς μια αίτηση για τραπεζική χρηματοδότηση θα μελετηθεί από πολλά κλιμάκια που το κάθε ένα θα ελέγχει διαφορετικά θέματα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το επιχειρηματικό σχέδιο να είναι όσο το δυνατόν πληρέστερο, ώστε να αποφευχθούν οι όποιες καθυστερήσεις.

Επίσης, οι τράπεζες σήμερα είναι σε πολύ δύσκολη κατάσταση. Καθώς έχουν πολλά δάνεια που δεν αποπληρώνονται, αυτό τις κάνει ιδιαίτερα προσεκτικές, και σίγουρα θα χρειαστεί και πειθώ για να δοθεί ένα δάνειο. Επίσης, δύσκολα θα εγκριθεί και ένα νέο δάνειο. Οι τράπεζες

από εδώ και πέρα θα εστιάζουν ολοένα και περισσότερο στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου τους, με κύριο μέλημα τους την αποπληρωμή του δανείου.

Γενικά μιλώντας, ο τραπεζίτης είναι σαν συνεταιίρος. Πρέπει να τον κάνεις να πιστέψει σε εσένα και το προϊόν σου. Πρέπει να τον εμπνεύσεις. Είναι πολύ εύκολο να τα ρίχνουμε στις τράπεζες, αλλά η πραγματικότητα είναι ότι τους χρειαζόμαστε ως μέλη της ομάδας μας περισσότερο από όσο μας χρειάζονται αυτοί. Έτσι, η ευθύνη είναι επάνω μας.

Θα πρέπει να τους κρατάμε ενήμερους για τις εξελίξεις και τις αποφάσεις μας, και να τους προειδοποιούμε εγκαίρως αν χρειαζόμαστε υποστήριξη. Οι τράπεζες βγάζουν λεφτά μόνο δανείζοντας, και θέλουν να πετύχεις ώστε να συνεχίσουν να σε δανείζουν. Θα πρέπει να διαχειριζόμαστε τις σχέσεις μας με τα μάτια μας στο μέλλον, καθώς το τελευταίο που θα ήθελε να δει ο τραπεζίτης μας είναι ένα e-mail μας ότι την επόμενη εβδομάδα πρέπει να μας διπλασιάσει το όριο.

Τέλος, δεν πρέπει να πέσουμε στην παγίδα ότι η τράπεζα θα είναι η λύση στα προβλήματα μας. Αν τους μιλήσουμε αρκετά έγκαιρα μπορεί να βρεθεί μια συνεργατική λύση, αλλά η τελική ευθύνη είναι πάντα δική μας.

Venture capital

Οι επενδυτές Κεφαλαίων Επιχειρηματικού Κινδύνου (Venture Capital - VC) ενδιαφέρονται μόνο για επιχειρηματικές ιδέες με μεγάλη προοπτική ανάπτυξης και με ομάδα έμπειρη και φιλόδοξη, ικανή να μετατρέψει την επιχειρηματική της πρόταση σε μια επικερδή εταιρεία. Στην Ελλάδα υπάρχει και σχετικός σύνδεσμος επιχειρήσεων, που διοργανώνει και το VC Forum.

Το VC είναι μια μεσο-μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση έναντι ποσοστού συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης. Το μέγεθος της συμμετοχής σχετίζεται με τον αναμενόμενο κίνδυνο και κέρδη της επιχείρησης. Γενικώς, όσο πιο προωθημένη είναι η επιχειρηματική ιδέα και όσο πιο γρήγορα μπορεί να αποφέρει κέρδη, τόσο πιο μικρό είναι το μερίδιο καθώς ο κίνδυνος της επιχειρηματικής αποτυχίας ελαχιστοποιείται.

Η διαδικασία της επένδυσης, από την αρχική αποτίμηση της επιχειρηματικής ιδέας μέχρι και την επένδυση στην εταιρεία, μπορεί να απαιτήσει από ένα μήνα έως και ένα χρόνο, αλλά συνήθως διαρκεί τρεις έως έξι μήνες. Η όλη διαδικασία της εισόδου ενός VC στο μετοχικό

κεφάλαιο είναι χρονοβόρα και σίγουρα θα χρειαστούν κάποια έξοδα. Το πιο σημαντικό είναι να μην αποσπάσει την επιχείρηση από τις κύριες δραστηριότητες της.

ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ είναι το ελληνικό πρόγραμμα που διοχετεύει στην Ελλάδα τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προορίζονται για εξομάλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Στα πλαίσια του ΕΣΠΑ, η εκάστοτε κυβέρνηση διαμοιράζει χρηματοδοτήσεις στοχευμένες στην Εμπορία, Μεταποίηση ή Πρωτογενή παραγωγή (αλιεία, γεωργία κλπ). Οι υποβολές διεξάγονται σε χρονικά περιορισμένες περιόδους υποβολών, που προαναγγέλλονται από τα εκάστοτε αρμόδια Υπουργεία. Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται μαζικά, δημοσιεύονται τα αποτελέσματα και στη συνέχεια δίνεται διορία ενός έως τριών ετών για την υλοποίησή τους. Η χρηματοδότηση είναι ένα ποσοστό της επένδυσης ή φοροαπαλλαγές (συνήθως κατά 40-60%), με προαπαιτούμενο τα εξοφλημένα παραστατικά των δαπανών, τα οποία εξετάζονται με επιτόπιους ελέγχους.

Το μεγάλο πλεονέκτημα του ΕΣΠΑ είναι η διαθεσιμότητα του, αλλά καθώς η χρηματοδότηση έπεται των δαπανών, δεν είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για νέες επιχειρήσεις. Ωστόσο, είναι μια ιδιαίτερα ελκυστική επιλογή για να συνδυαστεί με έναν ή περισσότερους από τους λοιπούς τρόπους χρηματοδότησης (τράπεζα, venture capital κ.α.). Καθώς η διαδικασία είναι ιδιαίτερα γραφειοκρατική, είναι θεμιτό η όλη υπόθεση να ανατεθεί σε ειδικευμένα γραφεία συμβούλων, ώστε η όλη επένδυση να ολοκληρωθεί απρόσκοπτα³

³ <http://startupgreece.gov.gr/el/howto>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^Ο ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΠΑ

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Σε μια, τότε, εποχή όπου η νομισματική ένωση αποτελούσε μακρινό όνειρο οι υπολογισμοί και οι εκταμιεύσεις γινόταν σε Εκιού. Το Εκιού (ECU) δεν ήταν πραγματικό νόμισμα αλλά μια τεχνική νομισματική μονάδα όπου βοηθούσε τις διεθνείς οικονομικές συναλλαγές της εποχής. Υπολογιζόταν με βάση σταθερά ποσοστά(ανάλογα με την οικονομική δυναμική της κάθε χώρας) 10 Ευρωπαϊκών νομισμάτων. Αντικαταστάθηκε το 1999 όταν ήρθε στην ζωή μας το ευρώ.

Πριν καν γίνει η γνωστή αρχή σε όλους με τα πολυσυζητημένα Πακέτα Ντελόρ η χώρα μας είχε λάβει 1,2 δις Εκιού την τριετία 1985-1987 για τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα. Η απόφαση πάρθηκε για να επέλθει ισορροπία στην Ευρώπη λόγω της πολύ πιο ισχυρής οικονομικής κατάστασης που παρουσίαζαν οι χώρες του Βορρά.

Το μεγαλύτερο έργο που πραγματοποιήθηκε με χρήματα των ΜΟΠ ήταν το ολοκληρωμένο πρόγραμμα της Κρήτης. Η άγνοια της χώρας μας στον χειρισμό των χρημάτων αυτών έφερε σαν αποτέλεσμα πολλά κονδύλια να μείνουν ανεκμετάλλευτα. Δεν χάθηκαν όμως καθώς η συμφωνία με την Ευρώπη ήταν η μεταφορά τους στο Α κοινοτικό πλαίσιο στήριξης.

Το πρώτο πακέτο Ντελόρ

Το 1987 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το πρώτο πακέτο Ντελόρ. Στόχος ήταν μια σειρά προτάσεων και μεταρρυθμίσεων για το σύστημα χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής κοινότητας. Οι τομείς που έδωσε βάρος ήταν η γεωργία, η πολιτική συνοχή, οι επιστήμες, η τεχνολογία και η περιβαλλοντική πολιτική.

Κύριες χώρες δικαιούχοι ήταν οι φτωχότερες που μετείχαν τότε στην κοινότητα, δηλαδή: Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και η Ελλάδα, η οποία έλαβε 8,2 δις Εκιού τα οποία διαχειρίστηκε την περίοδο 1988-1993.

Το «πακέτο Ντελór Ι ή αλλιώς το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Α ΚΠΣ), δημιούργησε 25 προγράμματα χρηματοδότησης και ήταν το πρώτο ουσιαστικά που «έριξε» χρήμα στον ιδιωτικό τομέα και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Πολλά από τα χρήματα του Α' ΚΠΣ μεταφέρθηκαν στο Β' λόγω αδυναμίας στην απορροφητικότητα σύμφωνα με στοιχεία του τότε Υπουργείου Οικονομικών.

Το δεύτερο πακέτο Ντελór

Τον Φεβρουάριο του 1992, στην Ολλανδία και την ομώνυμη πόλη υπογράφεται από τα κράτη μέλη η συνθήκη του Μάαστριχτ η οποία αποτελεί την ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως θεσμό (είχαν προηγηθεί η συνθήκη της Ρώμης το 1957 και η Ενιαία Ευρωπαϊκή πράξη το 1987) αλλά και το πρώτο βήμα για την νομισματική ένωση.

Μετά την υπογραφή της συνθήκης προτείνεται ένα πρόγραμμα που θα αποτελέσει ουσιαστικά το μονοπάτι προς την νομισματική ένωση που είχε αποφασισθεί. Το «Πακέτο Ντελór ΙΙ».

Κυριότεροι στόχοι που είχαν τεθεί ήταν η ανταγωνιστικότητα, η κοινωνική και οικονομική συνοχή για τα κράτη μέλη αλλά και η διεύρυνση των καθηκόντων της Ε.Ε.

Η πρόταση περιλάμβανε αύξηση του προϋπολογισμού των διαρθρωτικών ταμείων αλλά και την δημιουργία του ταμείου συνοχής.

Σύνολο διατέθηκαν περίπου 170 δις εκιού με τις φτωχότερες χώρες (Ιρλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα) να λαμβάνουν το 65%. Η χώρα μας πήρε 17,7 δις εκιού, δηλαδή 9,6 τρις δραχμές τα οποία διαχειρίστηκε την περίοδο 1994-1999 για τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων σε όλη την επικράτεια.

Το πακέτο Ντελόρ ΙΙ ή αλλιώς το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Β ΚΠΣ), δημιούργησε 30 προγράμματα χρηματοδότησης.

Τα μεγαλύτερα έργα που πραγματοποιήθηκαν είναι η Εγνατία οδός, το μετρό της Αθήνας και ο εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Σιδηροδρομικού Δικτύου.

1.2 ΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Από τα πρώτα χρόνια ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα εισέρευσαν στη χώρα σημαντικοί κοινοτικοί πόροι, οι οποίοι προέρχονταν κυρίως από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Προκύπτει λοιπόν ότι από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 τα αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόζονται στην Ελλάδα, είναι κυρίως αυτά που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ τα αντίστοιχα εθνικά συρρικνώθηκαν και συρρικνώνονται ακόμη περισσότερο, λόγω των αυξημένων απαιτήσεων των ΚΠΣ σε εθνική συμμετοχή.

Είναι ιστορικός αποδεδειγμένο ότι από τον πρώτο κιόλας χρόνο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι περιφέρειες της χώρας επωφελήθηκαν από σημαντικές εισροές κοινοτικών πόρων.

Σταθμός για τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτέλεσαν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (Μ.Ο.Π.) που ξεκίνησαν το 1986 και θεωρούνται από πολλούς ως η αφετηρία άσκησης ουσιαστικής Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής. Το 1989 τα Μ.Ο.Π. ενσωματώθηκαν στο Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, περνώντας την Ελλάδα στην 1η Προγραμματική Περίοδο (1989 – 1993)⁴.

Η αναπτυξιακή στρατηγική που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα από το 1984 μέχρι το 1993 (που καλύπτει τόσο τα Μ.Ο.Π. όσο και το Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης) χαρακτηρίστηκε κυρίως από τη μεγάλη διασπορά των διαθέσιμων πόρων σε μικρά έργα υποδομής σε

⁴ www.hellaskps.gr/Details2.asp?L1=15&L2=1

ολόκληρη τη χώρα. Η πολιτική αυτή στήριξε την οικονομική δραστηριότητα και διευκόλυνε τη βελτίωση του επιπέδου ζωής στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές. Αναβάθμισε το επαρχιακό δίκτυο μεταφορών και ενίσχυσε τον εκσυγχρονισμό των μικρών γεωργικών επιχειρήσεων και την ίδρυση ξενοδοχείων μικρού και μεσαίου μεγέθους σε πολλές περιοχές.

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ Α ΚΠΣ

Ορόσημο για την Ελλάδα αλλά και για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτέλεσε το έτος 1988. Τότε αποφασίσθηκε η ριζική μεταρρύθμιση της λειτουργίας των Διαρθρωτικών Ταμείων και η σταδιακή αύξηση μέχρι διπλασιασμού των πόρων τους το 1993. Στα πλαίσια αυτής της μεταρρύθμισης ξεκίνησε και ο θεσμός των ΚΠΣ. Τα ΚΠΣ αποτελούν ένα ενδεικτικό αλλά δεσμευτικό προγραμματικό πλαίσιο για τον προσανατολισμό των Κοινοτικών παρεμβάσεων προσδιορίζοντας άξονες αναπτυξιακών προτεραιοτήτων⁵.

Επιπλέον η μεταρρύθμιση προέβλεπε ότι την ευθύνη τόσο για τον προγραμματισμό, όσο και για την υλοποίηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων, που συγχρηματοδοτούνταν από την Κοινότητα μοιράζονται, αφενός οι εθνικές και περιφερειακές αρχές της χώρας και αφετέρου η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Με γνώμονα αυτά συντάχθηκε, εγκρίθηκε και υλοποιήθηκε το Ελληνικό Α΄ΚΠΣ

ΤΟ Β΄ΚΠΣ

Με την υιοθέτηση της Συνθήκης του Μάαστριχ κρίθηκε αναγκαία μια δέσμη κατευθύνσεων και μέτρων προσαρμογής των κοινοτικών πολιτικών στη νέα πραγματικότητα, στην πορεία προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και στις γεωπολιτικές αλλαγές. Η δέσμη αυτή περιλάμβανε και την απόφαση για συνολική αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού καθώς και την σημαντική αύξηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, ώστε η Κοινότητα να μπορεί να ανταποκριθεί, στις νέες ευθύνες της.

⁵ www.hellaskps.gr/Details2.asp?L1=15&L2=1

Το Β΄ΚΠΣ αποτελεί συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναμένεται να αποτελέσει βασικό εργαλείο της προσπάθειας της χώρας για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, για τη σύγκλιση της οικονομίας της χώρας προς τους κοινοτικούς μέσους όρους, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των περιφερειών και για την ενίσχυση της χώρας στην πορεία προς την ΟΝΕ.

ΤΟ Γ ΚΠΣ – Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Το τρίτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης (Γ ΚΠΣ) είναι το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας με 25 δις ευρώ για την περίοδο 2000-2006.

Είναι η περίοδος που ο όρος «επιδότηση» μπαίνει στο μυαλό του Έλληνα μικρομεσαίου επιχειρηματία και η εποχή που δημιουργήθηκαν οι περισσότερες εταιρίες συμβούλων. Σε συνδυασμό με την Εθνική συμμετοχή, οι επενδύσεις της εποχής ανήλθαν σε 48,3 δις ευρώ.

Το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ ΚΠΣ), δημιούργησε 25 προγράμματα χρηματοδότησης ενώ για πρώτη φορά δόθηκαν σημαντικά ποσά για στήριξη ομάδων όπως άνεργοι και γυναικεία επιχειρηματικότητα.

Παράλληλα, ήταν η πρώτη φορά που οι όροι προγράμματα και τεχνολογία συνυπήρχαν με την δημιουργία του πληροφοριακού συστήματος μέσω του οποίου οι αιτήσεις γινόταν πλέον ηλεκτρονικά ενώ δημιουργήθηκε και πλατφόρμα βοήθειας προς τους επενδυτές (helddesk).

Παρατηρήθηκαν όμως και πάλι τεράστιες καθυστερήσεις στους ρυθμούς ολοκλήρωσης και αποπληρωμής των έργων, με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος των χρημάτων παρά την λήξη του προγράμματος το 2006 να δοθούν στην αγορά το 2007-2008⁶.

⁶ www.hellaskps.gr/Details2.asp?L1=15&L2=1

1.3 ΤΟ ΕΣΠΑ

Το 2005 ορίστηκαν στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο οι κατανομές των Ευρωπαϊκών πόρων έως και το 2013. Το τελευταίο δηλαδή, θεωρητικά, πακέτο βοήθειας που θα λάμβανε η χώρα μας.

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, εν συντομία ΕΣΠΑ όπως ονομάστηκε, διαδέχθηκε το Γ ΚΠΣ. Η έναρξη του ορίστηκε το 2007, η λήξη του το 2013 και τα διαθέσιμα κονδύλια για την χώρα μας, 22,5 δις ευρώ⁷.

Το ΕΣΠΑ στην ουσία είναι τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013 τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των Δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων, για την κοινωνική και οικονομική συνοχή και στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Το ΕΣΠΑ είναι το ελληνικό πρόγραμμα που διοχετεύει στην Ελλάδα τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προορίζονται για εξομάλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Στα πλαίσια του ΕΣΠΑ, η εκάστοτε κυβέρνηση διαμοιράζει χρηματοδοτήσεις στοχευμένες στην Εμπορία, Μεταποίηση ή Πρωτογενή παραγωγή (αλιεία, γεωργία κλπ). Οι υποβολές διεξάγονται σε χρονικά περιορισμένες περιόδους υποβολών, που προαναγγέλλονται από τα εκάστοτε αρμόδια Υπουργεία. Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται μαζικά, δημοσιεύονται τα αποτελέσματα και στη συνέχεια δίνεται διορία ενός έως τριών ετών για την υλοποίησή τους. Η χρηματοδότηση είναι ένα ποσοστό της επένδυσης ή φοροαπαλλαγές (συνήθως κατά 40-60%), με προαπαιτούμενο τα εξοφλημένα παραστατικά των δαπανών, τα οποία εξετάζονται με επιτόπιους ελέγχους.

⁷ www.ependyseis360.gr

1.4 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ στοχεύει :

«Στη διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, τη διατήρηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και την αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδο υψηλότερο του μέσου κοινοτικού όρου, για την τόνωση της απασχόλησης, την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς.»

Μέσα από την σημαντικότερη αναπτυξιακή παρέμβαση της περιόδου 2007-2013, η Ελλάδα - με τη συμβολή της Ε.Ε. - στοχεύσε στην ανάδειξή της σε μια εξωστρεφή χώρα, με ισχυρή διεθνή παρουσία, με ανταγωνιστική και παραγωγική οικονομία.

Η αναπτυξιακή προσπάθεια επικεντρώνεται στην προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας, στη στήριξη της επιχειρηματικότητας, στο ανθρώπινο κεφάλαιο, στην απασχόληση και στην κοινωνική συνοχή, στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ολοκλήρωση των αναγκαίων υποδομών, στο σεβασμό και στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Κεντρικό στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής αποτελεί η περιφερειακή διάσταση και εξειδίκευση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών Περιφερειών είναι εξέχουσας σημασίας για τη χώρα. Για την επίτευξη της απαιτούνται σημαντικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην οικονομία κάθε Περιφέρειας. Το μέλλον κάθε ελληνικής Περιφέρειας εξαρτάται από την ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού ιστού της, η οποία συνδέεται άμεσα με τις επενδύσεις σε κλάδους παραγωγής, που είναι εκτεθειμένοι στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό.

Ο Στόχος είναι η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων ολόκληρης της χώρας και των Περιφερειών της, η επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και η αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα του μέσου κοινοτικού όρου για την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς, με ταυτόχρονη άμβλυση των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων⁸.

⁸ <http://www.ggea.gr/ap.htm>

1.5 ΥΠΑΓΩΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ ενισχύει επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλη την Επικράτεια και προτίθενται να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της Μεταποίησης, του Τουρισμού, του Εμπορίου και της Παροχής Υπηρεσιών, που αποσκοπούν:

- Στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας και της διοίκησης των επιχειρήσεων
- Στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών
- Στην εξασφάλιση λειτουργίας επιχειρήσεων με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον
- Στον εμπλουτισμό, τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
- Στην ανάπτυξη της Καινοτομίας
- Στην εισαγωγή τεχνολογιών Πληροφορικής⁹

1.6 ΤΟ ΕΣΠΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2014-2020

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁰.

Μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στόχος της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,
- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και

⁹ <https://epidotisi.wordpress.com/2009/11/09/%CE%B5%CF%83%CF%80%CE%B1/>

¹⁰ <https://www.espa.gr/el/pages/staticESPA2014-2020.aspx>

- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ

«Συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.»

Χρηματοδοτικές προτεραιότητες

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας

- Μετάβαση σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις
- Αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων

2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση

- Εκπαίδευση και διά βίου μάθηση
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και πρόσβαση στην απασχόληση με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας ειδικά για τους νέους
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

- Προστασία του περιβάλλοντος
- Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων

- Μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

- Δίκτυα μεταφορών με έμφαση στην ολοκλήρωση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, τους κάθετους άξονες και τη λειτουργική διασύνδεση των μεταφορικών μέσων
- Ενεργειακά δίκτυα
- Ευρυζωνικά δίκτυα

5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της καλούνται να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση¹¹.

Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

¹¹ <https://www.espa.gr/el/pages/staticESPA2014-2020.aspx>

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτελούν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες. Στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων είναι δυνατή η υλοποίηση συνδυασμένων επενδύσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, με στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή την πλήρη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μιας περιοχής.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά:

- Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα
- Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας

Τομεακά ΕΠ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) αλλά και από το ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) προκειμένου να εξασφαλίζεται και η συντονισμένη με τις επενδύσεις αντιμετώπιση αναγκών κατάρτισης ανθρωπίνων πόρων και διοικητικής μεταρρύθμισης. Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους, όπως ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας, αλλά και η μεταποίηση και οι υπηρεσίες υψηλής εγχώριας προστιθέμενης αξίας, ώστε να αυξηθούν η κλίμακα/μέγεθος των μονάδων παραγωγής, να επιταχυνθεί η εισαγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών που δημιουργούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και τις

επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν νέα γνώση, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο¹².

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΤΣ) και χρηματοδοτεί μέσω των Ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Ένα μέρος του προϋπολογισμού που αφορά στο περιβάλλον, και ειδικότερα του Ταμείου Συνοχής, εκχωρείται προς τα 13 ΠΕΠ, προκειμένου να τα διαχειρισθούν οι Περιφέρειες για την υλοποίηση κυρίως έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Οι στόχοι του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» ως προς τον τομέα των μεταφορών συνίστανται στην προώθηση της ολοκλήρωσης των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών, σιδηροδρομικών, λιμένων, αεροδρομίων), την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος μεταφορών, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, καθώς και την ανάπτυξη βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς) για την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Στον τομέα του περιβάλλοντος οι στόχοι συνίστανται στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ως μέσου για την υποστήριξη της μετάβασης της Χώρας σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ταυτόχρονη υποστήριξη της δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στο σύνολο των τομέων της οικονομίας τη διευκόλυνση της προσέλκυσης επενδύσεων και την παροχή ευκαιριών άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον ίδιο τον τομέα του περιβάλλοντος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (ΕΚΤ) και αποτελεί το κύριο υποστηρικτικό «εργαλείο» της Χώρας που σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τα άλλα ΕΠ θα συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη, καθώς περιλαμβάνει ολοκληρωμένες

¹² <https://www.espa.gr/el/pages/staticESPA2014-2020.aspx>

πολιτικές για τη στήριξη της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, την προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, την ισχυροποίηση της σύνδεσης της εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας, με βασικό στόχο τον περιορισμό η/και την εξάλειψη των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, ή/και την ελαχιστοποίηση του κόστους που προκαλείται από την υψηλή ανεργία¹³.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

Περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στον Δημόσιο Τομέα. Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης αποτελεί βασική προτεραιότητα της χώρας δεδομένου ότι επηρεάζει οριζόντια όλα τα επίπεδα λειτουργίας, παραγωγής και ανάπτυξης και αποτελεί ταυτόχρονα βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς. Το ΕΠ θα συμβάλλει στην εθνική προσπάθεια προκειμένου στα επόμενα χρόνια, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση να καταστεί συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, παρέχοντας πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες υπηρεσίες αποτελώντας έτσι έναν από τους βασικούς πυλώνες για την ανάκαμψη της χώρας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»

Το πρόγραμμα είναι πολυταμειακό (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΤΣ) και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης - ΕΓΤΑΑ). Το ΠΑΑ στοχεύει στην επίτευξη της ολοκληρωμένης

¹³ <https://www.espa.gr/el/pages/staticESPA2014-2020.aspx>

ανάπτυξης και της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω της μετάβασης σε ένα ισχυρό, αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών. Από το συγκεκριμένο πρόγραμμα εκχωρείται για διαχείριση στις Περιφέρειες περίπου το 30%.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

Το πρόγραμμα είναι μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας - ΕΤΘΑ). Οι κύριοι στόχοι του ΕΠ είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης, η βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας και η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία. Το πρόγραμμα αφορά επίσης την ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των έμβιων πόρων, τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων και τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο της Πολιτικής της Συνοχής, η Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΕΣ) αποτελεί βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστά μία από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή.

Τα 5 διμερή προγράμματα αφορούν τη συνεργασία με ισάριθμες χώρες που γειτνιάζουν με την Ελλάδα. Από τις χώρες αυτές οι τρεις αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κύπρος, Βουλγαρία και Ιταλία) και λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, ενώ οι δύο άλλες είναι υποψήφια κράτη-μέλη (Αλβανία και πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας) και χρηματοδοτούνται από το Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ).

Τα διμερή Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης των περιφερειών που συμμετέχουν και από τις δύο πλευρές των συνόρων, για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων αλλά και των δυτικών και νοτίων συνόρων της χώρας.

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περιφέρειες της χώρας μας, είναι τα εξής:

- Αδριατικής-Ιονίου (διακρατικό)
- MED (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- Balkan Meditteranean (διακρατικό)

Επίσης, η Ελλάδα διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση και υλοποίηση της Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής Αδριατικής-Ιονίου και είναι επικεφαλής του πυλώνα της Γαλάζιας Ανάπτυξης της Μακροπεριφέρειας. Η στρατηγική αυτή, η οποία αποτελεί μια εκ των τεσσάρων μακροπεριφερειακών στρατηγικών της Ευρώπης, θα υποστηριχθεί από το διακρατικό πρόγραμμα Αδριατικής-Ιονίου στην υλοποίησή της.

Τέλος, στα προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας περιλαμβάνονται τα δίκτυα συνεργασιών URBACT και ESPON, καθώς και το INTERACT, το οποίο παρέχει τεχνική υποστήριξη σε όλα τα προγράμματα ΕΕΣ στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου

Κρίσιμοι παράγοντες για την επιτυχή εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 αποτελούν η αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και ο συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων στον προγραμματισμό, στη διαχείριση, παρακολούθηση και υλοποίηση αυτών, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), το οποίο συνίσταται στα παρακάτω:

- Ορισμός των αρχών/φορέων που αναλαμβάνουν τις αρμοδιότητες διαχείρισης, πιστοποίησης, ελέγχου και συντονισμού, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013.
- Οργανωτική δομή και τις επιμέρους αρμοδιότητες των εν λόγω αρχών/φορέων.
- Λειτουργική συσχέτιση των αρχών/φορέων και συμμόρφωση προς την αρχή διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων.
- Γραπτές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται.

- Κανονιστικές πράξεις που απαιτούνται για τον ορισμό των αρχών/ φορέων και την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, οι βασικές αρχές που διέπουν το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου 2014-2020 επικεντρώνονται στα εξής:

- Ύπαρξη κοινών κανόνων στη διαχείριση και παρακολούθηση των ΕΠ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και με στόχο τον καλύτερο έλεγχο ενδεχόμενων αποκλίσεων στην εφαρμογή τους και την έγκαιρη λήψη και εφαρμογή διορθωτικών μέτρων.
- Υποχρεωτική ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των αρχών διαχείρισης και των δικαιούχων των πράξεων, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), με στόχο τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων.
- Ενδυνάμωση της ηλεκτρονικής επικοινωνίας του ΟΠΣ με τα πληροφοριακά συστήματα των Δικαιούχων και των Ενδιάμεσων Φορέων, αλλά και άλλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης με στόχο την μείωση της γραφειοκρατίας και την αποτελεσματικότερη λειτουργία των εμπλεκόμενων αρχών και φορέων.
- Έγκαιρη χρηματοδότηση των πράξεων μέσω του Κεντρικού Λογαριασμού ΕΣΠΑ σε συνδυασμό με την ηλεκτρονική διασύνδεση των Πληροφοριακών Συστημάτων ΟΠΣ – ΠΔΕ και Τράπεζας της Ελλάδας.

Ο σχεδιασμός του ΣΔΕ έλαβε υπόψη την αρχιτεκτονική του νέου αναπτυξιακού σχεδιασμού, τις νέες απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, καθώς και την εμπειρία της εφαρμογής του ΣΔΕ 2007-2013, συμπεριλαμβανομένων των βελτιώσεων που διενεργήθηκαν ή και κρίθηκαν ως αναγκαίες στο πλαίσιο αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Η ελληνική οικονομία αναπτυσσόταν γρήγορα από την αρχή της δεκαετίας του '90 μέχρι το 2009 που άρχισε η κρίση. Το γεγονός αυτό αντανakλούσε μια άνθηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως της κατανάλωσης και των επενδύσεων σε κατοικίες, ενώ οι ξένες επενδύσεις παρέμειναν πολύ χαμηλές. Ο συνδυασμός της υψηλής αύξησης της εγχώριας ζήτησης και της επιδείνωσης της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας επέφερε ταχεία επιδείνωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών.

Τα «δίδυμα» ελλείμματα, δηλ εσωτερικό και εξωτερικό έλλειμμα, οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση των επιπέδων του δημόσιου χρέους, και τελικά στην οικονομική και κοινωνική κρίση.

Το τραπεζικό σύστημα βγαίνει και αυτό λαβωμένο από την κρίση χρέους με αποτέλεσμα μεταξύ των άλλων τη δημιουργία οξύτατων προβλημάτων ρευστότητας στην οικονομία και δυσκολίες για τη συμμετοχή των τραπεζών στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής που ακολουθεί τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα στηρίχτηκε σε μία σειρά μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής, με παρεμβάσεις τόσο στον τομέα των δαπανών όσο και των εσόδων.

Εκτός από τη δημοσιονομική εξυγίανση, το Πρόγραμμα Στήριξης που εφαρμόζεται για την αντιμετώπιση της κρίσης, προβλέπει συγκεκριμένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Έχουν ήδη σημειωθεί σημαντικές τομές, όπως η μεταρρύθμιση στο συνταξιοδοτικό σύστημα, οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας με σκοπό τη μεγαλύτερη ευελιξία και οι αλλαγές στο σύστημα υγείας που οδήγησαν στον εξορθολογισμό της φαρμακευτικής δαπάνης. Παράλληλα

συντελείται απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων, ενίσχυση της δημοσιονομικής διαχείρισης, μεταρρύθμιση στο φορολογικό σύστημα, μεταρρύθμιση στο δικαστικό σύστημα για πιο γρήγορη απονομή της δικαιοσύνης, μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με συνένωση μικρών διοικητικών μονάδων σε μεγαλύτερες, προώθηση ενός συνδυασμού μέτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και των εξαγωγών και ένα ευρύ μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων.

Η κρίση όμως χρέους και το πρόγραμμα δημοσιονομικής πολιτικής έχει βαριές συνέπειες για την Ελληνική οικονομία και κοινωνία. Η Ελληνική οικονομία βρίσκεται σε ύφεση εδώ και έξι χρόνια και το ΑΕΠ της χώρας έχει συρρικνωθεί σωρευτικά κατά περίπου 25%. Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στην μείωση της κατανάλωσης όσο και των επενδύσεων.

Υπάρχει ανησυχία πως η υψηλή ανεργία που επιμένει στο χρόνο μπορεί να δοκιμάσει την κοινωνική συνοχή, να μειώσει το δυνητικό προϊόν της χώρας μέσω της απαξίωσης των ανθρώπινου κεφαλαίου και να οδηγήσει σε αυξημένο αριθμό μακροχρόνια ανέργων.

Η σύνθεση του ΑΕΠ αλλά και η διάρθρωση της απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής αναδεικνύει τη σημαντική απόκλιση της ελληνικής οικονομίας από τον μέσο όρο της ΕΕ εξηγώντας εν πολλοίς και τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας αλλά και τη διαρθρωτική μεταβολή σε όρους πραγματικής οικονομίας που επέφερε η υιοθέτηση του μοντέλου ανάπτυξης που βασίσθηκε στην τόνωση της εγχώριας ζήτησης χωρίς να επανεπενδύονται τα κεφάλαια σε παραγωγικές επενδύσεις¹⁴.

Το έλλειμμα παραγωγικότητας στην Ελλάδα (29% σε σχέση με ΕΕ) οφείλεται κυρίως στην ελλειμματική παραγωγικότητα εντός κάθε κλάδου χωριστά, επηρεάζοντας το σύνολο της οικονομίας, παρά από ένα δυσμενές μίγμα κλάδων το οποίο επηρεάζει τη συνολική παραγωγή.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν πρωτίστως και πάνω απ' όλα την ανάγκη για μια σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία δεν μπορεί πλέον να προέλθει από την αύξηση της παραγωγής σε μη εμπορεύσιμους τομείς, τροφοδοτούμενη από το χρέος και την κατανάλωση,

¹⁴ https://www.espa.gr/elibrary/PA_ESPA_2014_2020.pd

αλλά από στοχευμένες επενδύσεις και με μετατόπιση της παραγωγής και της απασχόλησης σε εμπορεύσιμους τομείς.

Οι επιχειρήσεις της χώρας παρουσιάζουν χαμηλή ανταγωνιστικότητα η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο:

- (i) στο ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό πολύ μικρών και μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων που είναι κυρίως οικογενειακού χαρακτήρα και λειτουργούν με χαμηλή παραγωγικότητα,
- (ii) στην εξειδίκευση σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας και την περιορισμένη χαμηλή εισαγωγή καινοτομιών,
- (iii) στα θεσμικά εμπόδια/ αντικίνητρα για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων,
- (iv) στην έλλειψη καθετοποίησης εντός κλάδου ή όμορων/ ομοειδών κλάδων και την έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης με συμπληρωματικούς κλάδους,
- (v) στη μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας και επενδύσεων (αποβιομηχάνιση) σε γειτονικές χώρες και λόγω χαμηλότερου κόστους εργασίας,
- (vi) στην έλλειψη κουλτούρας επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ των βασικών φορέων των παραγωγικών συστημάτων,
- (vii) στο μη φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον και τη γραφειοκρατία,
- (viii) στην έλλειψη κινητικότητας των εργαζομένων,
- (ix) στο δύσκαμπτο και αναποτελεσματικό νομοθετικό πλαίσιο,
- (x) στην έλλειψη χρηματοδότησης,
- (xii) και το υψηλό ενεργειακό κόστος.

2.2 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η Ελλάδα λαμβάνει κοινοτικά χρηματοδοτικά κονδύλια τα τελευταία 30 περίπου χρόνια και δεν μπορεί να παρακαμφθεί και να υποβαθμιστεί η θετική συμβολή αυτών στην ελληνική οικονομία και την ανάπτυξη.

Μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη σταθεροποίηση του πολιτικού της συστήματος, οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες του εθνικού κράτους έχουν αναχθεί στην Ένωση, της οποίας επιδίωξη είναι η οικονομική και κοινωνική σύγκλιση όλων των μελών της (Ιωακειμίδης, 1997).

Η αλήθεια είναι ότι από την πρώτη απόπειρα περιφερειακής ανάπτυξης της Ελλάδας μέσω της χρηματοδότησης από την Ε.Ε., τα χρηματοδοτικά κονδύλια δεν απορροφήθηκαν στο μέγιστο δυνατό βαθμό, κάτι το οποίο μπορεί εν μέρει να αποδοθεί στο αδύναμο πολιτικό σύστημα της χώρας και στους βραδείς ρυθμούς του χαοτικού ελληνικού γραφειοκρατικού συστήματος και των σαθρών θεμελίων της ελληνικής δημόσιας διοίκησης (Ιωακειμίδης, 1997).

Κατά την περίοδο εφαρμογής του Β΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, η βελτίωση των συνθηκών της Ελληνικής οικονομίας και τα μέτρα για την επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας και διαρθρωτικών αλλαγών καθώς και η συμβολή του ιδίου του Β΄ Κ.Π.Σ., δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη απόδοση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας η οποία συνεχίζεται και κατά την περίοδο 2000-2006 (Γ΄ Κ.Π.Σ)¹⁵.

Αντικειμενική εικόνα των αποτελεσμάτων του Β΄ Κ.Π.Σ. μπορούμε να έχουμε από την Ειδική Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου της ΕΕ για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των προγραμμάτων 1994-1999, που δημοσιεύθηκε στις 12.12.2006 και συγκεκριμένα αναφέρεται ότι διατέθηκαν τελικά 14.333 εκατ. ευρώ και δημιουργήθηκαν 400.000 θέσεις εργασίας.

¹⁵ <http://portal.tee.gr/portal/page/portal/TEE/report2004-06/gkps>

Σήμερα, η Ελλάδα εφαρμόζει έως και το τέλος του παρόντος έτους το ΕΣΠΑ, παρά τη δύσκολη οικονομική κατάσταση την οποία αντιμετωπίζει, όχι μόνο βέβαια υπό αυτήν τη σκοπιά, καθώς ακόμη και σήμερα, και παρά την εμπειρία που θα έπρεπε να έχει δημιουργηθεί είναι δύσκολο να συμβαδίσουν οι στόχοι του προγράμματος με τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος, το οποίο χαρακτηρίζεται από σειρά διαρθρωτικών προβλημάτων και σημαντικών ελλείψεων και αδυνατεί να απορροφήσει πλήρως και εγκαίρως όλους τους πόρους που του διατίθενται.

Ωστόσο, ο εκσυγχρονισμός των δομών, έχει διαχρονικά αποτύχει να αντιμετωπίσει τις διαχρονικές παθογένειες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης, οι οποίες έχουν διαμορφώσει μία κουλτούρα που μπορεί να χαρακτηριστεί αντί-εκσυγχρονιστική και συστηματικά έχει υπονομεύσει τις προσπάθειες μεταρρύθμισης της (Ιωακειμίδης,1997) και παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει για την ανάπτυξη της χώρας, η Ελλάδα δεν έχει ακόμη εξαλείψει φαινόμενα, όπως η γραφειοκρατία και οι πελατειακές σχέσεις, τα οποία δεν μπορούν παρά να δυσχεραίνουν την μακροπρόθεσμη και σταθερή ανάπτυξη.

2.3 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το ΕΣΠΑ στοχεύει στη διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, τη διατήρηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και την αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδο υψηλότερο του μέσου κοινοτικού όρου, για την τόνωση της απασχόλησης, την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς, ενώ γενικότερα χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό συμμετοχής των επιχειρήσεων και των νέων επενδυτών και συμβάλλει ουσιαστικά στη βοήθεια προς αυτούς για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας τους.

Το ΕΣΠΑ ενσωματώνει τις εθνικές προτεραιότητες σ' ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό αναπτυξιακό πλαίσιο το οποίο λαμβάνει υπ' όψιν του τ' ακόλουθα στοιχεία:

1) Την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων εργασίας σε κλάδους που παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα.

2) Την αντιμετώπιση της κρίσης, την καταπολέμηση της φτώχειας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

3) Τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης η οποία από την πλευρά της μπορεί να συνεισφέρει στην επίτευξη των άλλων δύο στόχων.

4) Την ολοκλήρωση βασικών υποδομών αλλά και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, διότι τα μέτρα αυτά είναι συνδεδεμένα τόσο με την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας όσο φυσικά και με την ποιότητα της ζωής μας.

Οι τομείς μεγαλύτερου ενδιαφέροντος είναι:

Ολες οι μορφές τουρισμού, τα logistics, η περιβαλλοντική βιομηχανία, ο τομέας της υγείας, η παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και δημιουργικές βιομηχανίες, η ολοκλήρωση διευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, το μετρό της Αθήνας και Θεσσαλονίκης, δράσεις για τη βιοποικιλότητα και τη φύση, έργα αεροδρομίων, διαχείριση αποβλήτων, δράσεις για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση. Ιδιαίτερα για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στόχος είναι οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης για νέους, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργους, η μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύστημα εγγυήσεων για τη νεολαία κλπ.

Σύμφωνα με μελέτη του ΕΛΙΑΜΕΠ που εκπονήθηκε για λογαριασμό της ΤτΕ παρά τη μείωση η Ελλάδα παραμένει σταθερά ωφελημένη από τους κοινοτικούς πόρους, από την ένταξή της. Στη μελέτη αξιολογούνται οι επιπτώσεις των κοινοτικών πόρων στην Ελλάδα στο παρελθόν και εκείνες που θα υπάρξουν μελλοντικά. Οι εισπράξεις της Ελλάδας από την Ε.Ε. διαμορφώνονται στο 2,5% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο τα τελευταία χρόνια, ενώ η μέση συνεισφορά της διαμορφώνεται στο 1,3%. Με το νέο πλαίσιο, η Ελλάδα θα εισπράξει την περίοδο 2014 - 2020 ποσό 16,4 δισ. ευρώ¹⁶.

¹⁶ <http://origin2.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113292544>

Ειδικά στον τομέα της ανεργίας τα προγράμματα του ΕΣΠΑ έρχονται να βοηθήσουν στο μέγιστο με κύρια οφέλη- στόχους τα εξής κάτωθι:

- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας.
- Αντιμετώπιση της ανεργίας και αύξηση της βιώσιμης απασχόλησης για όλους.
- Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας όλων των βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος
- Ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Καταπολέμηση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ενίσχυση της απασχόλησης και ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας με βραχυπρόθεσμα μέτρα σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας για το σύνολο του εργατικού δυναμικού, κυρίως σε ομάδες με μεγάλα ποσοστά ανεργίας (μακροχρόνια άνεργοι, άνεργοι με μειωμένα τυπικά προσόντα, γυναίκες, άνεργοι 30-44 ετών).
- Ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως άτομα μειωμένων τυπικών προσόντων, με στόχο την ένταξη ή/και επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.
- Μείωση της ανεργίας των νέων 15-29 ετών, ιδιαίτερα εκείνων εκτός εργασίας, δομών εκπαίδευσης ή κατάρτισης, με τη διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους.
- Εκσυγχρονισμός και περαιτέρω ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας.
- Εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

- Ένταξη ή/και επανένταξη στην αγορά εργασίας ωφελουμένων στο πλαίσιο της πιλοτικής εφαρμογής του «Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος».
- Ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων (ΕΚΟ), μέσω και της προώθησης της κοινωνικής οικονομίας.
- Μείωση της σχολικής διαρροής, ιδιαίτερα σε περιοχές με υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ)
- Αναβάθμιση και διασύνδεση των συστημάτων Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Προώθηση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Ενδυνάμωση των δεσμών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Ενίσχυση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω της προώθησης της έρευνας και της καινοτομίας και της ενδυνάμωσης του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού.
- Αναβάθμιση του συστήματος Διά Βίου Μάθησης και αύξηση της συμμετοχής σε αυτήν.

2.4 ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΩΦΕΛΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Οι τομείς παρεμβάσεων, που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ στην Ελλάδα, καλύπτουν ένα ευρύτατο πεδίο δράσεων που απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό ομάδων στόχου. Ειδικότερα το ΕΚΤ συγχρηματοδοτεί δράσεις για την ποιοτική αναβάθμιση και την προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού, την αναβάθμιση της ποιότητας της

εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της και των συστημάτων αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ενίσχυση της δια βίου μάθησης, την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Τέτοιες δράσεις ενδεικτικά είναι προγράμματα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, δομές φύλαξης και κοινωνικής φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων, προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης ανέργων, δράσεις στήριξης επιχειρηματιών, αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, εμπλουτισμός εκπαιδευτικού υλικού, ερευνητικά προγράμματα, δράσεις στον τομέα της υγείας, δράσεις για τη στήριξη μειονεκτούντων ατόμων, δράσεις εκσυγχρονισμού των δημοσίων υπηρεσιών κλπ.

Την υλοποίηση των δράσεων του ΕΣΠΑ αναλαμβάνουν δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί, φορείς και επιχειρήσεις που ορίζονται ως «δικαιούχοι φορείς» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΚΤ και πιστοποιούνται για την καταλληλότητά τους στο έργο που αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν.

Οι φορείς αυτοί δημοσιοποιούνται, μεταξύ άλλων, στην ιστοσελίδα κάθε Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης, ώστε οι πολίτες να γνωρίζουν πού μπορούν να απευθύνονται. Τέτοιοι φορείς ενδεικτικά είναι: ΟΑΕΔ, Δήμοι, ΜΚΟ, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα κ.ά.

Από το ΕΣΠΑ, μέσω των παρεμβάσεών του, μπορούν να ωφεληθούν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας ή μορφωτικού επιπέδου. Δεδομένων των στόχων του, προτεραιότητα έχουν οι παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στις περισσότερο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, όπως είναι άτομα με δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας (άνεργοι ή μακροχρόνια άνεργοι), νέοι ηλικίας 15-24 ετών, ηλικιωμένοι εργαζόμενοι (55-64 ετών), γυναίκες, μετανάστες, μειονότητες, ΑΜΕΑ, άλλα μειονεκτούντα άτομα.

Οι πολίτες ωφελούνται από τη συμμετοχή τους στις δράσεις του ΕΣΠΑ, πχ λαμβάνοντας νέες δεξιότητες ή υποστήριξη για εύρεση απασχόλησης ή στήριξη για κοινωνική ένταξη. Επίσης, μπορούν να ωφεληθούν και επιχειρήσεις ή οργανισμοί καταρτίζοντας πχ το προσωπικό τους ή εφαρμόζοντας νέες μορφές οργάνωσης εργασίας.

Με την επένδυση αυτή στο ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας, σημαντική είναι η συμβολή του ΕΣΠΑ στην κοινωνική ευημερία, που αποτελεί πολύτιμο αγαθό για κάθε κράτος και κάθε πολίτη.

Άμεσα ωφελούνται αυτοί που θα επιδοτηθούν για μια επένδυση, για τον εκσυγχρονισμό της επιχείρησής τους, για το ερευνητικό τους έργο, για τις μεταπτυχιακές τους σπουδές, για την κατάρτισή και εκπαίδευσή τους, για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, για την αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή, για την εξοικονόμηση ενέργειας, για προσφορά «βοήθειας στο σπίτι», για την εύρεση θέσης εργασίας κ.α.

Έμμεσα ωφελούνται όλοι οι υπόλοιποι. Από έργα συγκοινωνιακών υποδομών που μας πάνε ταχύτερα και με ασφάλεια στον προορισμό μας. Από έργα προστασίας του περιβάλλοντος. Από έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας. Από νέες σύγχρονες νοσοκομειακές κλίνες. Από έργα ανάδειξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς σε μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία κλπ. Από έργα αναπλάσεων στις πόλεις, τα χωριά και τις γειτονιές. Από σύγχρονα σχολεία και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Από γρήγορο internet παντού. Από καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη κ.α.

Το μεγάλο πλεονέκτημα του ΕΣΠΑ είναι η άντληση πόρων χωρίς την υποχρέωση αποπληρωμής τους.

Τα βασικά μειονεκτήματα είναι ότι η χρηματοδότηση έπεται κατά ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα των δαπανών, καθώς και το ότι απαιτείται μια επίπονη γραφειοκρατική διαδικασία μέχρι την τελική έγκριση. Τα δύο αυτά στοιχεία καθιστούν αυτό το είδος της χρηματοδότησης μη ελκυστικό για τις νέες επιχειρήσεις που στηρίζονται στην καινοτομία, οι οποίες έχουν ανάγκη από άμεσες, γρήγορες και ευέλικτες διαδικασίες. Ωστόσο, είναι μια ιδιαίτερα ελκυστική επιλογή αν μπορέσει να συνδυαστεί με έναν ή περισσότερους από τους λοιπούς τρόπους χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΠΑ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στόχος του ΕΣΠΑ για την περίοδο εφαρμογής τους είναι η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, η διατήρηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και η αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα για την τόνωση της απασχόλησης, την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς. Το ζήτημα της ανταγωνιστικής ικανότητας της χώρας τίθεται ως πρωταρχικής σημασίας και με επίταση από το ΕΣΠΑ ως καθοριστικός παράγοντας επίτευξης και διατήρησης της πραγματικής σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με τις ανεπτυγμένες χώρες της Ε.Ε. με δεδομένες τις ανάγκες προσαρμογής στις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και στις συνθήκες παραγωγής.

Η νέα Ελλάδα, όπου θα προκύψει με την υλοποίηση του Προγράμματος δύναται να αποτελεί μια εξωστρεφή χώρα με ισχυρή διεθνή παρουσία με ανταγωνιστική και παραγωγική οικονομία, όπου έμφαση θα δίνεται στην εκπαίδευση και τους νέους, στην ποιότητα, στην τεχνολογία και την καινοτομία, στο σεβασμό του περιβάλλοντος και τη συνολικότερη πράσινη ανάπτυξη.

Η νέα Ελλάδα στην οποία στοχεύει η υλοποίηση του ΕΣΠΑ θα αποτελεί μια χώρα που θα είναι σε θέση να ανταγωνιστεί επάξια και τις πλέον ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης.

Απαραίτητη βέβαια προϋπόθεση για την επίτευξη των παραπάνω και τη βελτίωση της ελκυστικότητας της χώρας, στοιχείο που θα ενισχύσει τη θέση της στην παγκόσμια αγορά, αλλά και τις άμεσα ανταγωνιστικές αγορές, είναι η επένδυση σε βιώσιμες υποδομές και η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, κάτι το οποίο κατέχει¹⁷ κυρίαρχη θέση στη στρατηγική της χώρας, όπου επικεντρώνεται στην ανάπτυξη ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού.

¹⁷ www.espa.gr/elibrary/091209_Ex_Ante_Eval_NSRF_Final_Report.doc

Σημείο κλειδί της αναπτυξιακής προσπάθειας είναι ο εκσυγχρονισμός του συστήματος της Δημόσιας Διοίκησης και του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα, καθώς και η μετατροπή του από ένα ανίσχυρο σύστημα σε ποιοτικό τομέα παραγωγής δημόσιων υπηρεσιών, όπου δε θα χαρακτηρίζεται από τις δυσκολίες και τα εμπόδια τα οποία τον έχουν μετατρέψει σε έναν δυσκίνητο οργανισμό.

Προτεραιότητα δίνεται στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, στην αύξηση της παραγωγικότητας, στο τουριστικό προϊόν της χώρας με τον εμπλουτισμό και την προώθηση του, στη βελτίωση της καινοτομίας και την επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο. Η ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογίας παίζει επιπρόσθετα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, ώστε να επιτευχθεί η μετάβαση στην οικονομία της γνώσης. Καίριο σημείο όλων των στρατηγικών που ακολουθούνται στα πλαίσια του ΕΣΠΑ είναι η τόνωση της απασχόλησης και η επίτευξη κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

3.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

Τα συγκεκριμένα προγράμματα του ΕΣΠΑ είναι τα εξής:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον-Αειφόρος Ανάπτυξη»

- 1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ενίσχυση της προσπελασιμότητας»*
- 2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»*
- 3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση»*
- 4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»*
- 5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια βίου μάθηση»*
- 6. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση»*
- 7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής»*
- 8. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων»*

Το Πρόγραμμα της Αειφόρου Ανάπτυξης περιλαμβάνει μια σειρά δράσεων, έργων περιβαλλοντικών υποδομών μεγάλης κλίμακας εθνικής εμβέλειας, η υλοποίηση των οποίων

συμβάλει στην Αειφορική Διαχείριση των περιβαλλοντικών μέσων, του φυσικού αποθέματος και των Αστικών Κέντρων και στην αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης στη χάραξη και εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής¹⁸.

Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα έχει ως στόχο την προστασία και την αναβάθμιση του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την αειφόρο διαχείριση του με απώτερο σκοπό την καλύτερη ποιότητα ζωής και την προστασία της δημόσιας υγείας εν μέσω μιας ανταγωνιστικής οικονομίας. Συγχρηματοδοτείται δε, από το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΠΑ σε ένα σύνολο προϋπολογισμού 2.250.000.000 ευρώ (20% αυτών αποτελεί εθνική συνδρομή), ενώ χωρίζεται στους εξής Άξονες Προτεραιότητας:

- Προστασία ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος και αστικές μεταφορές – Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας*
- Προστασία και Διαχείριση Υδάτινων Πόρων*
- Πρόληψη και αντιμετώπιση Περιβαλλοντικού Κινδύνου*
- Προστασία εδαφικών συστημάτων και διαχείριση στερεών απόβλητων*
- Τεχνική βοήθεια Ταμείου Συνοχής*
- Προστασία ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος και αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής*
- Προστασία και διαχείριση υδατικών πόρων*
- Πρόληψη και αντιμετώπιση περιβαλλοντικού κινδύνου*
- Προστασία φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας*
- Θεσμοί και μέσα άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής*
- Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ*

Όσον αφορά την Ενίσχυση της προσπελασιμότητας, έχει ως στόχο τη βελτίωση και την ανάπτυξη των φυσικών υποδομών και των υπηρεσιών του τομέα των μεταφορών με αντικειμενικό σκοπό τη βελτίωση της προσβασιμότητας της χώρας. Αυτό θα αναπτύξει με τη σειρά του τα Διευρωπαϊκά δίκτυα και θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας με την παροχή ασφαλέστερων και ποιοτικότερων μεταφορικών υπηρεσιών¹⁹.

¹⁸ www.espa.gr

¹⁹ <http://www.epperaa.gr/el/Pages/Default.aspx>
http://www.espa.gr/elibrary/Eggrafo_ESPA_el.pdf

3.3 ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η ανάγκη, σε πρώτη φάση, αναχαίτισης της παρατεταμένης ύφεσης και στη συνέχεια η επίτευξη σταθερής, ποιοτικής και διατηρήσιμης ανάκαμψης, το εύρος των αναγκών και δυνατοτήτων που αναδείχθηκαν στην ανάλυση, καθώς και η πολλαπλότητα των συνεργουσών και συμπληρωματικών ενεργειών που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος, οδηγούν την Ελλάδα να υιοθετήσει – με διαφορετική προφανώς ένταση – το σύνολο των Θεματικών Στόχων που προβλέπονται από τους κανονισμούς της ΕΕ για τα προγράμματα της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Η επιλογή αυτή είναι απόλυτα συμβατή με τις ανειλημμένες θεσμικές και οργανωτικές μεταρρυθμίσεις και τη στρατηγική επικέντρωση της αναπτυξιακής προσπάθειας σε επιλεγμένους στόχους και αντίστοιχους τομείς και δράσεις, δεδομένου ότι είναι ανάγκη να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά, υποδομών, ποιότητας ζωής, κλπ.

Για το σύνολο των προτεραιοτήτων λαμβάνεται μέριμνα - στο πλαίσιο μιας αρχιτεκτονικής των προγραμμάτων που αναδεικνύει τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα των παρεμβάσεων - να συνεργούν μεταξύ τους και να συμπληρώνονται για την επίτευξη πολλαπλασιαστικών και, κυρίως, ορατών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Τα αποτελέσματα θα παρακολουθούνται καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής και θα αποτελέσουν το πλαίσιο επίδοσης (performance framework) στη βάση του οποίου όλα τα προγράμματα θα αξιολογηθούν στο μέσο της περιόδου, οπότε και θα κριθεί αν δύνανται να επωφεληθούν των πόρων του Αποθεματικού Επίδοσης.

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες που όχι μόνο καλύπτουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς ποσοστά, αλλά και θέτουν τον πήχη υψηλότερα.

1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.

Πρόκειται για τη βασική στρατηγική προτεραιότητα και την εμβληματικότερη αυτών, καθώς σηματοδοτεί με το περιεχόμενό της και τον ολοκληρωμένο της χαρακτήρα, την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα.

Παραγωγικοί ανταγωνιστικοί και εν δυνάμει εξωστρεφείς κλάδοι, όπως ο τουρισμός και ο πολιτισμός, οι ΤΠΕ, η ενέργεια, η υγεία και τα φάρμακα, η γεωργία, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, αποκτούν κεντρικό ρόλο και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Στόχος είναι η αύξηση της κλίμακας/μεγέθους των μονάδων παραγωγής, η εισαγωγή καινοτομιών και νέων προϊόντων/υπηρεσιών που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενισχύουν ή και δημιουργούν νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και στις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν γνώση, παράγοντας προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στην εισαγωγή καινοτομιών συμπεριλαμβάνεται και η οικο-καινοτομία ώστε να διαφυλαχθεί το φυσικό περιβάλλον της χώρας. Για την επίτευξη του στόχου, η πολιτική ενισχύσεων προς την επιχειρηματικότητα θα συνοδεύεται και από θεσμικά και οργανωτικά μέτρα, για τη δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις, όπως απλούστευση των διαδικασιών σύστασης και διακοπής λειτουργίας επιχειρήσεων, μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, διευκόλυνση των εξαγωγών (π.χ. με τον εκσυγχρονισμό των τελωνείων σε όλα τα επίπεδα υποδομών, διαδικασιών, εξοπλισμού, ανθρωπίνων πόρων κλπ, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, σταθεροποίηση του φορολογικού πλαισίου κ.α), παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από το κράτος προς τις επιχειρήσεις και τους όλους τους πολίτες χωρίς αποκλεισμούς.

Στο πλαίσιο αυτό η συμπλήρωση και ολοκλήρωση των υποδομών ευρυζωνικότητας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης των ΤΠΕ. Το νέο επιχειρηματικό πρότυπο απαιτεί την ανάπτυξη συμπεριφορών επιχειρηματικής συνεργασίας, την ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας μέσω της στρατηγικής της «έξυπνης εξειδίκευσης», αναβάθμιση των ανθρωπίνων πόρων και δημιουργία ανταγωνιστικών

πλεονεκτημάτων με υψηλή προστιθέμενη αξία σε κλάδους της οικονομίας που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, τη στήριξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας με γνώμονα την έξοδο από την κρίση, τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε χρηματοδότηση με διαφοροποιημένες μορφές χρηματοδοτικής στήριξης ανάλογα με τις ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε διαφορετικά στάδια του κύκλου ζωής τους και, τέλος, τη δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης των επιχειρήσεων σε όλο το εύρος των αναγκών τους.

Οι ενισχύσεις θα εστιαστούν κατά κύριο λόγο σε επιλεγμένα πεδία οικονομικής δραστηριότητας, ενώ ταυτόχρονα θα υποστηριχθεί η καινοτομική επιχειρηματικότητα, παραγωγή και η αξιοποίηση της νέας επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης και το άνοιγμα σε νέες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών, μέσω δικτύσεων που επιφέρουν προστιθέμενη αξία (π.χ. clusters). Σε αυτό το πλαίσιο, θα δοθεί απόλυτη προτεραιότητα στην προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Έρευνα και Καινοτομία και στην ενίσχυση και μεταφορά γνώσης από τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα και δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς σε ιδιωτικές επιχειρήσεις με βάση τις ανάγκες της βιομηχανίας, προσελκύοντας κεφάλαια και στήριξη από ιδιώτες επενδυτές επωφελούμενη και από τις διασυνοριακές και διεθνείς συνεργασίες.

Συγχρόνως, η διάχυση Βασικών Τεχνολογιών Γενικής Εφαρμογής (Key Enabling Technologies) σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, είτε μέσα από την ενεργό συμμετοχή στην ανάπτυξή τους στους τομείς που η χώρα διαθέτει το κατάλληλο επιχειρηματικό και ερευνητικό δυναμικό, είτε μέσα από τη «δημιουργική μίμηση» και μεταφορά τεχνολογίας, αναμένεται να αναζωογονήσουν το παραγωγικό δυναμικό και να συμβάλουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε όλο το φάσμα της οικονομίας. Βασικό παράγοντα θα έχει η δημιουργία μηχανισμών στήριξης του τεχνολογικού και καινοτομικού υποβάθρου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο αναδυόμενων οικονομικών δραστηριοτήτων έντασης γνώσης, είτε αυτές προέρχονται από τον επιχειρηματικό κόσμο, είτε από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Η ενίσχυση της αριστείας στα ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα και η ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού θα συμβάλει στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας και στην ανάσχεση του φαινομένου της «διαρροής εγκεφάλων» (brain drain).

Η Εθνική Στρατηγική Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας συμπληρώνεται και από την κατάρτιση Οδικού Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών και θα εξετασθεί η δημιουργία

περιορισμένου αριθμού υποδομών καινοτομίας, π.χ. ως κέντρα Ικανοτήτων και Εξειδίκευσης (centres of competence), κυρίως σε περιφερειακό ή δια-περιφερειακό επίπεδο.

Η ανάσχεση της αποδιάρθρωσης του παραγωγικού ιστού και η αντιστροφή της αποβιομηχάνισης προϋποθέτει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της μεταποίησης μέσα από συνολική αναβάθμισή της προς κλάδους υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και τη δημιουργία προϋποθέσεων για το σχηματισμό μιας κατά το δυνατόν ολοκληρωμένης κλαδικής διάρθρωσης. Κομβικό ρόλο για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων θα διαδραματίσει η περαιτέρω αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων και επιχειρηματικών μοντέλων που βασίζονται σε τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Επιπλέον, ενθαρρυντικές είναι οι προοπτικές για επιχειρηματική ανάπτυξη στους τομείς σχεδιασμού και ανάπτυξης λογισμικού και υπηρεσιών ΤΠΕ.

Ο αγροδιατροφικός τομέας (γεωργία – αλιεία- τρόφιμα) συμβάλλει στην επίτευξη αυτής της προτεραιότητας μέσω της αύξησης της εγχώριας παραγωγής σε ποιοτικά και ανταγωνιστικά αγρο-διατροφικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, της δημιουργίας θετικού εμπορικού ισοζυγίου, κυρίως μέσω αύξησης των εξαγωγών καθώς και τη δημιουργία διατροφικής επάρκειας και ασφάλειας προάγοντας παράλληλα την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές και παράκτιες αλιευτικές περιοχές. Με δεδομένη την ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών προϊόντων προάγεται η βιωσιμότητα ή/και η ανάπτυξη των ΜΜΕ του αγροδιατροφικού τομέα, οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής περιφέρειας.

Η στήριξη του αγροδιατροφικού συστήματος θα ενισχυθεί περαιτέρω με τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων στην πρόσβασή τους σε κεφάλαια, συμβουλές και στην στοχευμένη κατάρτιση των απασχολούμενων σε αυτόν και στην προσαρμογή στα νέα δεδομένα που διαμορφώνει η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η Κοινή Αλιευτική πολιτική. Στην προτεραιότητα αυτή συμβάλλει η υιοθέτηση της Στρατηγικής της Γαλάζιας Ανάπτυξης με σημείο τομής την αλιεία –υδατοκαλλιέργεια, που αποτελεί συνιστώσα του αγροδιατροφικού τομέα και τον τουρισμό.

Ο τουρισμός αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην προσπάθεια αναγέννησης της Ελληνικής οικονομίας με ισχυρές διατομεακές συνέργειες (ειδικότερα δε με έμφαση σε καινοτομικές παρεμβάσεις στα συμπλέγματα «τουρισμού – πολιτισμού, τουρισμού

αγροδιατροφής και τουρισμού – περιβάλλοντος) και συγκεκριμένες πολλαπλασιαστικές επιδόσεις σε περιφερειακή κλίμακα, ιδιαίτερα στην απασχόληση. Κατέχει εξέχουσα θέση ως μοχλός ανάπτυξης της οικονομίας, επιτυγχάνοντας την κινητοποίηση όλων των παραγωγικών δυνάμεων και διατρέχει οριζόντια τους περισσότερους κλάδους όπως ξενοδοχεία, εστίαση, μεταφορές αλλά και κλάδους όπως το λιανεμπόριο.

Αποτελεί τη δραστηριότητα από την οποία είναι δυνατό να προέλθει η μεγαλύτερη αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται στη χώρα με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του, μέσω της επέκτασης σε νέες αγορές και εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, της ανάπτυξης ποιοτικών και προσβάσιμων υποδομών, της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας με αξιοποίηση ΤΠΕ, της βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, της αναβάθμισης των γνώσεων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και της επίλυσης των προβλημάτων κορεσμού της φέρουσας ικανότητας. Επισημαίνεται ότι προτεραιότητα του τουρισμού είναι η ενίσχυση συνεκτικών και ολοκληρωμένων δράσεων που συμβάλλουν στο όραμα και τη στρατηγική του τουρισμού για την περίοδο 2014-2020 και όχι η υλοποίηση αποσπασματικών έργων χωρίς συνεκτικό και πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα.

Οι ανωτέρω παρεμβάσεις θα εμπερικλείουν την περιφερειακή διάσταση με στόχο την ανάδειξη του τοπικού φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος σε ένα σύνολο εμπειριών και ταυτόχρονα θα διασφαλίζουν ένα ενιαίο επίπεδο ελάχιστων ποιοτικών χαρακτηριστικών σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Το πλούσιο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, το ιδιαίτερο αγροδιατροφικό προϊόν (γαστρονομία) και η πολιτιστική κληρονομιά συμβάλλουν στον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Ο πολιτισμός μέσω της ανάδειξης και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, η δημιουργική βιομηχανία και ο κλάδος των ΤΠΕ που διαθέτει όλα τα ώριμα χαρακτηριστικά (τεχνογνωσία, ανθρώπινο δυναμικό, γεωστρατηγική θέση) συγκεντρώνουν τα συγκριτικά «άύλα» πλεονεκτήματα της Ελλάδας, και πρόκειται να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Για την επίτευξη των στόχων της εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικότητα, είναι απαραίτητες οι συνέργειες και συμπληρωματικότητες με το σύνολο των υπολοίπων χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων. Ειδικότερα, η συνέργεια και στην ουσία η υποστήριξη από την εξίσου υψηλότατης σημαντικότητας χρηματοδοτική

προτεραιότητα που αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό είναι πέρα από προφανής, αφού ανταγωνιστικότητα και καινοτομία χωρίς επένδυση στις δεξιότητες και τις γνώσεις του ανθρώπινου παράγοντα, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν. Στο ίδιο ακριβώς λογικό πλαίσιο, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί ανταγωνιστική και εξωστρεφής επιχειρηματικότητα και προσέλκυση επενδύσεων αν δεν προωθηθεί κατά προτεραιότητα ο εκσυγχρονισμός του κράτους σε όλα τα επίπεδα και τομείς.

Τέλος, κρισιμότητα παράγοντα και προφανή προϋπόθεση δημιουργίας περιβάλλοντος πραγματοποίησης παραγωγικών επενδύσεων, αποτελεί η ολοκλήρωση κατά το δυνατόν των επενδύσεων στις υποδομές μεταφορών, περιβάλλοντος και ενέργειας, ενώ και οι ίδιοι οι τομείς αυτοί αποτελούν πεδίο μόχλευσης επενδύσεων από τον ιδιωτικό τομέα και σημαντική επιχειρηματική ευκαιρία.

2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.

Αποτελεί – όπως και η ανωτέρω προτεραιότητα – επίσης υψίστης σημασίας και εμβληματική χρηματοδοτική προτεραιότητα, καθώς καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης - την ανεργία και την φτώχεια θέτοντας τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση. Λόγω της έντασης των προβλημάτων θα αναζητηθούν οι μέγιστες συνέργειες των πολιτικών απασχόλησης για τη δημιουργία πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων μέσω συνδυασμού μέτρων και παρεμβάσεων που επιδιώκουν μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα αντικυκλικά και στα διαρθρωτικά μέτρα στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας.

Η χρηματοδοτική προτεραιότητα εστιάζει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της αγοράς εργασίας, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης με στόχο την αποτροπή της περιθωριοποίησης του ανθρώπινου κεφαλαίου λόγω της κρίσης.

Στον τομέα της εκπαίδευσης προωθούνται για την επόμενη προγραμματική περίοδο τρεις στρατηγικοί Στόχοι:

(α) αντιμετώπιση και μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης,

(β) βελτίωση της πρόσβασης στη δια βίου μάθηση, αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων (με διεύρυνση των ψηφιακών δεξιοτήτων) και σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, και

(γ) βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και του ανοιχτού χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην ενίσχυση των δεσμών του με την καινοτομική επιχειρηματικότητα.

Για την προώθηση της απασχόλησης και την υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζόμενων η εθνική πολιτική απασχόλησης θέτει τους ακόλουθους βασικούς στόχους: διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και της εξασφάλισης της πρώτης απασχόλησης, ιδιαίτερα για τους νέους (Εγγύηση για την Νεολαία-Youth Guarantee), προώθηση της ενεργητικής ένταξης/επανένταξης/διατήρησης συγκεκριμένων ομάδων στην αγορά εργασίας (νέοι, γυναίκες, μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι), σύνδεση εκπαίδευσης και απασχόλησης (μαθητεία, πρακτική άσκηση), ενίσχυση της κινητικότητας στην αγορά εργασίας, αναβάθμιση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, ενίσχυση της ζήτησης της εργασίας, αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας, αναδιοργάνωση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των φορέων προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, ανάπτυξη συστήματος πρόβλεψης της επαγγελματικής διάρθρωσης της απασχόλησης και αναγνώρισης αναγκών σε δεξιότητες, ανάσχεση της αύξησης του ποσοστού της ανεργίας και διαμόρφωση των προϋποθέσεων εισόδου σε συστημικό κύκλο σταδιακής αύξησης της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας των νέων με τη διευκόλυνση της ένταξης τους στην αγορά εργασίας.

Κομβικό σημείο στην ποιοτική και αποτελεσματική εφαρμογή της αναμορφωμένης πολιτικής για την προώθηση της απασχόλησης θα αποτελέσει ο επαναπροσδιορισμός του λειτουργικού μοντέλου του ΟΑΕΔ και η αναδιοργάνωση του, καθώς και η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Βασική πολιτική επιλογή της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, που θα διέπει την περίοδο 2014-2020, θα είναι η διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας

και του κοινωνικού αποκλεισμού των ευάλωτων και ειδικών ομάδων πληθυσμού που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης.

Οι κύριες διαστάσεις της στρατηγικής επικεντρώνονται στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες-στόχους των προνοιακών πολιτικών (παιδιά, άτομα με αναπηρίες και ηλικιωμένοι με περιορισμένους πόρους), αλλά και άλλες κατηγορίες προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων, ιδίως στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και ένταξης θα λειτουργήσει αποτελεσματικά, τόσο ως μέσο ένταξης στην αγορά εργασίας μέσω καινοτόμων και κοινωνικά προσανατολισμένων δραστηριοτήτων, όσο και ως μέσο κάλυψης των ολοένα και αυξανόμενων κοινωνικών αναγκών. Η βελτίωση της πρόσβασης επιμέρους ομάδων, όπως οι μετανάστες και οι Ρομά,, καθώς και τα άτομα με αναπηρίες στην εκπαίδευση επιδιώκεται ως προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη των ως άνω ομάδων.

Επιπλέον, άμεση προτεραιότητα θα δοθεί στον σχεδιασμό και εφαρμογή ολοκληρωμένων και βιώσιμων τοπικών στρατηγικών αντιμετώπισης της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε συνδυασμό με παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης στις περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων όπου παρατηρείται υψηλή συγκέντρωση αστέγων, μεταναστών και πολιτών που πλήττονται από τη φτώχεια.

Για την επίτευξη των ως άνω στόχων, ως υψηλή προτεραιότητα προωθείται η εκπόνηση συστημάτων αναφοράς, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας μηχανισμών και δράσεων κοινωνικής προστασίας και μέριμνας. Επίσης, θα προωθηθούν κατάλληλες παρεμβάσεις (ΕΤΠΑ, και ΕΚΤ) σε εθνικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο, που θα αφορούν σε θέματα μετανάστευσης που αναδεικνύεται σε μείζον θέμα για τη χώρα. Για τις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία οι σχετικές δράσεις θα εφαρμοσθούν κυρίως μέσω της προσέγγισης Leader.

Η μεταρρύθμιση του Τομέα της Υγείας στην Ελλάδα προϋποθέτει την αναδιάταξη του υφιστάμενου εθνικού μοντέλου παροχής υπηρεσιών υγείας, προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση κόστους – αποτελέσματος που χαρακτηρίζει το σημερινό σύστημα.

Άμεση προτεραιότητα αποτελούν:

- Η διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του συστήματος υγείας και η βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών
- Η εξασφάλιση της παροχής του ελάχιστου δυνατού επιπέδου υπηρεσιών υγείας σε όλους τους πολίτες, ώστε η υγεία τους να διατηρείται σε ικανοποιητικό επίπεδο, που θα επιτρέψει την κοινωνικο-οικονομική τους ένταξη
- Η μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, μέσω: ο των επενδύσεων σε υποδομές υγείας που συμβάλλουν στην άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων ο η διασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των απομακρυσμένων αγροτικών κοινοτήτων, των αραιοκατοικημένων περιοχών, των ορεινών περιοχών και των μικρών και πολύ μικρών νησιών μέσω της αξιοποίησης της τηλεϊατρικής ο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κοινωνικό-οικονομικής κρίσης στην υγεία των ευπαθών κοινωνικά ομάδων, ιδιαίτερα σε όσους έχουν απωλέσει τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα και όσους διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας, όπως αντανακλάται στην πολιτική του «Health Safety Net».

Τέλος στόχος της χρηματοδοτικής προτεραιότητας αποτελεί η εφαρμογή της αρχής της ισότητας των φύλων μέσω της ανάδειξης της οικονομικής, αναπτυξιακής, κοινωνικής και πολιτικής διάστασης των θεμάτων ισότητας ως εργαλείου για την αντιμετώπιση της κρίσης και η άμεση σύνδεσή τους με την απασχόληση και την ευφυή, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

3) Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον .

Βασική επιδίωξη για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών

διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας – ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες, από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα.

Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί δυνητικά για τη χώρα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι δράσεις στο πεδίο αυτό θα έχουν ως γνώμονα την προστασία της δημόσιας υγείας και της ζωής των πολιτών. Οι δράσεις για τη μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος της γεωργικής και κτηνοτροφικής δραστηριότητας και την ενίσχυση της δασοπροστασίας, όπως επίσης και τη μείωση των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν προϋποθέσεις για την προώθηση υπηρεσιών οικοσυστήματος και τη δυνατότητα αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος ως «πόρου» για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων όπως ο οικότουρισμός.

Για την Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής με σεβασμό στο περιβάλλον, επιδιώκεται η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων και η προώθηση της ανακύκλωσης, η κατά το δυνατόν αξιοποίηση των αποβλήτων ως πόρων, η προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και του υδάτινου περιβάλλοντος, η ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη, η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και η μείωση του θορύβου, καθώς και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας.

Πρώτιστη προτεραιότητα –και χρονικά- αποτελεί η υλοποίηση έργων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας που άπτονται του κοινοτικού κεκτημένου και των υποχρεώσεων τήρησης των οδηγιών και οι οποίες δεν θα καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013. Από τις δράσεις αυτές αναμένεται σημαντική θετική επίπτωση στην ελκυστικότητα της Ελλάδας προς νέες επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας. Βασικός στόχος στο πεδίο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής είναι η, πρόληψη και η διαχείριση των κινδύνων που προέρχονται από την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές, αλλά και ο μετριασμός των επιπτώσεων τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό μέριμνα θα δοθεί στην προστασία, διατήρηση και αειφόρο διαχείριση των οικοσυστημάτων, της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών που αυτά παρέχουν, καθώς και στην αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και υπηρεσιών τους, με ιδιαίτερη έμφαση στα δασικά οικοσυστήματα. Επίσης στο ίδιο πλαίσιο θα ενισχυθούν παρεμβάσεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στους τομείς της Γεωργίας και της Δασοκομίας, αλλά και παρεμβάσεις βελτίωσης της διοικητικής και διαχειριστικής επάρκειας των εξειδικευμένων δομών Πολιτικής Προστασίας.

Σε σχέση με την πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων και φυσικών καταστροφών (πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, διάβρωση των ακτών, σεισμοί κ.λπ.), θα ενισχυθούν παρεμβάσεις που θα στοχεύουν στην πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων και φυσικών καταστροφών σε όλους τους τομείς. Επιπλέον, η Ελλάδα υπέβαλλε τον Ιούνιο 2012 στην Γραμματεία του UN/ISDR, την Ελληνική Εθνική Πλατφόρμα μείωσης της επικινδυνότητας των καταστροφών.

Η μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί ταυτόχρονα υποχρέωση συμμόρφωσης της χώρας αλλά και σημαντική αναπτυξιακή δυνατότητα για τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω και της προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων για την αξιοποίηση των ΑΠΕ, την προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς, την αξιοποίηση του δυναμικού συμπαραγωγής ηλεκτρισμού- θερμότητας- ψύξης και την προώθηση των ευφών συστημάτων διανομής ενέργειας στη χαμηλή και μέση τάση. Έμφαση θα δοθεί στην εξοικονόμηση ενέργειας στα κτήρια και ιδιαίτερα στα δημόσια κτήρια. Επιπροσθέτως, θα επιδιωχθεί η υποστήριξη των φτωχών νοικοκυριών μέσω της αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας.

Για την εξυπηρέτηση των στόχων της χρηματοδοτικής προτεραιότητας σημαντικό ρόλο παίζει η προώθηση της κατάλληλης προσαρμογής των συστημάτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης και ανάλογων δράσεων ευαισθητοποίησης σε τομείς που σχετίζονται με το περιβάλλον και την ενέργεια.

Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στους τομείς αυτούς θα επιδιωχθεί σε συνδυασμό με αντίστοιχες δράσεις κατάρτισης και προσαρμογής- αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

4) Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του τομέα μεταφορών για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 παραμένει η περαιτέρω ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών για την άμεση αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης και την ανάδειξη της Ελλάδας σε κύρια Ευρωπαϊκή πύλη και κόμβο μεταφορών των Βαλκανίων και της Μεσογείου, επαρκώς συνδεδεμένη με τα άλλα κράτη μέλη και κυρίως με τον κεντρικό αναπτυξιακό πυρήνα της Ε.Ε.

Συνεπώς, η πρόοδος στην ολοκλήρωση του βασικού σιδηροδρομικού ΔΕΔ-Μ στην κατεύθυνση Βορράς – Νότος (ΠΑΘΕΠ), η εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας του άξονα αυτού και η σταδιακή προσαρμογή του στο ERTMS αποτελούν βασικές προτεραιότητες στο σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας. Εξίσου σημαντικές είναι και οι οι σιδηροδρομικές συνδέσεις με τα λιμάνια του βασικού ΔΕΔ-Μ και τα Εμπορευματικά Κέντρα για την - 62 - προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος Εμπορευματικών Μεταφορών. Στις οδικές Μεταφορές οι σημαντικότερες χρηματοδοτικές προτεραιότητες αφορούν την ολοκλήρωση του βασικού οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ καθώς και την κατά προτεραιότητα υλοποίηση αναλυτικών τμημάτων του ΔΕΔ-Μ που ενισχύουν την συνεκτικότητα του συνολικού συστήματος των Διευρωπαϊκών δικτύων Μεταφορών όλων των Περιφερειών της χώρας. Επιπρόσθετα άμεσες προτεραιότητες αποτελούν η αναβάθμιση δευτερευουσών και τριτερευουσών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ της χώρας και η βελτίωση του επιπέδου της οδικής ασφάλειας συμπεριλαμβανομένης και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες, με επιλεγμένες παρεμβάσεις σε όλο το εθνικό δίκτυο, διαμέσου ολοκληρωμένων σχεδίων παρεμβάσεων ανά Περιφερειακό διαμέρισμα.

Σε ότι αφορά τις θαλάσσιες Μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των εμπορευματικών μεταφορών και της ακτοπλοΐας, η κατασκευή κατάλληλων υποδομών σε λιμάνια του ΔΕΔ-Μ Μεταφορών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών και την καλύτερη διακίνηση εμπορευμάτων σε συνδυασμό με παρεμβάσεις για την βελτίωση της ασφάλειας ναυσιπλοΐας συνιστούν άμεσες προτεραιότητες του τομέα. Στις άμεσες προτεραιότητες περιλαμβάνεται, επίσης, η ενίσχυση της ανάπτυξης βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικά μέσα μεταφοράς σταθερής τροχιάς), σε συνέργεια με τη χρηματοδοτική προτεραιότητα 4

«Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς».

Μεσο-μακροπρόθεσμες προτεραιότητες αποτελούν η κατά το δυνατόν εισαγωγή και χρήση ευφυών συστημάτων στις μεταφορές, η βελτίωση της διοικητικής και οργανωτικής υποστήριξης του τομέα και η ενδυνάμωση και εκσυγχρονισμός του Συστήματος Εμπορευματικών Μεταφορών και των Logistics της χώρας, έτσι ώστε ο τομέας της εφοδιαστικής αλυσίδας να αναπτυχθεί υποστηρίζοντας την ανάπτυξη των υπόλοιπων τομέων της εθνικής οικονομίας. Στις ενεργειακές υποδομές, βασικές προτεραιότητες αποτελούν ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και η ανάπτυξη ευφυών συστημάτων στη διανομή ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά, να βελτιωθούν και να εμπλουτιστούν οι σχετικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι τοπικοί ενεργειακοί πόροι.

Θα αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που δημιουργούνται από την κατασκευή νέων και την αναβάθμιση υφιστάμενων διασυνοριακών διασυνδέσεων, για την ανάδειξη της χώρας σε ενεργειακό κόμβο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και τη διασύνδεση της περιοχής με την Κεντρική Ευρώπη. Άμεση προτεραιότητα αποτελούν η διασύνδεση των νησιών με το ηπειρωτικό ηλεκτρικό σύστημα, η αναβάθμιση του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με στόχο την βελτίωση της ευστάθειας του συστήματος αλλά και της αξιοποίησης των ΑΠΕ και η επέκταση του υφιστάμενου δικτύου μεταφοράς και αποθήκευσης φυσικού αερίου. Οι προτεραιότητες αυτές στηρίζουν παράλληλα ως αναγκαία προϋπόθεση, την επίτευξη των στόχων της πρώτης χρηματοδοτικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ δημιουργούν, ιδίως κατά την υλοποίηση, και σημαντικότερο αριθμό θέσεων εργασίας.

5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και γενικότερα του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας, αποτελεί προϋπόθεση, αλλά και καθοριστικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την επίτευξη των στόχων της

εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητά της και την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η χρηματοδοτική προτεραιότητα δίνει έμφαση σε δύο στρατηγικούς άξονες παρέμβασης:

- Ενίσχυση της οργανωτικής, θεσμικής και επιχειρησιακής ικανότητας της κεντρικής κυβέρνησης και της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω του εκσυγχρονισμού τους, σύμφωνα με τις αρχές της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας και της βελτίωσης του συντονισμού του κράτους, με στόχο την καλλίτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων χωρίς αποκλεισμούς.
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα, μέσω της βελτίωσης της διαχείρισης του προσωπικού, της ορθολογικής κατανομής των ανθρώπινων πόρων, της ενίσχυσης του ρόλου, της σημασίας και της διαχείρισης των υψηλόβαθμων στελεχών καθώς και την παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών κατάρτισης/εκπαίδευσης, με στόχο την ατομική ανάπτυξη των υπαλλήλων και την ανταπόκρισή τους στις ανάγκες των διαρθρωτικών και θεσμικών αλλαγών των μεταρρυθμίσεων. Υψίστης σημασίας είναι οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Πρόγραμμα Στήριξης στους τομείς της δημιουργίας ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος, στη δημόσια υγεία και κοινωνική ασφάλιση, στη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης (έσοδα - δαπάνες) και στην αναβάθμιση των μηχανισμών σχεδιασμού, διαχείρισης, υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Το είδος των παρεμβάσεων αφορά παράλληλα την ευρεία χρήση ΤΠΕ στο σύνολο των τομέων που παρατηρείται μειωμένη αποτελεσματικότητα, όπως η απονομή δικαιοσύνης, η διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων, η είσπραξη φόρων και εισφορών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, η αναβάθμιση του εξοπλισμού ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση.

Κρίσιμες προτεραιότητες είναι, επίσης, η βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης – με προσαρμογή τους στις διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές - και η ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις

με στόχο τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, την απλούστευση του διοικητικού και νομικού πλαισίου και τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις. Λόγω της καταλυτικής βαρύτητας που έχει η βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης στην πορεία εξόδου της χώρας από την κρίση το σύνολο των παρεμβάσεων αποτελούν πρώτη προτεραιότητα και προϋπόθεση επιτυχίας του νέου αναπτυξιακού υποδείγματος της χώρας.

3.5 Η ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Η εστίαση της προσπάθειας σε προτεραιότητες, είναι προϋπόθεση επιβίωσης της ελληνικής οικονομίας. Ο προσδιορισμός των προτεραιοτήτων που οδηγούν στην ανάσχεση των επιπτώσεων της κρίσης και αναδεικνύουν ένα νέο παραγωγικό δυναμισμό βάσει σύγχρονων ανταγωνιστικών υπηρεσιών, είναι σύνθετη διαδικασία που απαιτεί μεγάλο χρονικό διάστημα.

Απαιτείται η εστίαση των αναπτυξιακών πολιτικών της χώρας στους πυρήνες οικονομικής δραστηριότητας στους οποίους μπορεί να δομηθούν και να διατηρηθούν, σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με όρους έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας, ποιότητας, συνεργιών, εξωστρέφειας.

Ένα από τα σημαντικότερα ζητούμενα για την επόμενη προγραμματική περίοδο είναι η ανάδειξη και θωράκιση των δυναμικών εστιών επιχειρηματικότητας που διαθέτει η χώρα. Η παρέμβαση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων πρόκειται, με κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία, να καλύψει κενά που αφήνουν οι δεσμεύσεις για τη μείωση χρέους και ελλειμμάτων, όπως η δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων, η βιομηχανική πολιτική (π.χ. ενίσχυση συστάδων επιχειρηματικότητας), η προώθηση των εξαγωγών και η χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία που θα δημιουργηθούν, οι Θεματικοί Στόχοι στους οποίους θα αφορούν, οι προτεραιότητες, τα Ταμεία που θα τα χρηματοδοτήσουν, ο προϋπολογισμός τους, το κατά πόσον θα χρησιμοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο με συνεισφορά - περιφερειακών ή/και τομεακών προγραμμάτων, κλπ, θα προσδιοριστούν σε επόμενο στάδιο και στη βάση ειδικών σχετικών αξιολογήσεων που θα εκπονηθούν προς τούτο. Η ανάλυση αυτή θα αφορά

και στον καθορισμό των κατάλληλων επιλογών σε ότι αφορά σε απευθείας ενισχύσεις (grants) και χρηματοδοτικών εργαλείων.

Οι κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση είναι ο τουρισμός, η ενέργεια και το αγρο-διατροφικό σύστημα. Άλλοι τομείς με ανοδική πορεία, όπως οι υδατοκαλλιέργειες, οι εξειδικευμένες υπηρεσίες υγείας, η δημιουργική αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και η σύγχρονη ελληνική δημιουργία, η φαρμακευτική βιομηχανία, η πληροφορική και οι επικοινωνίες, η διαχείριση των απορριμμάτων, το εμπόριο και οι υπηρεσίες εμπορευματικών μεταφορών επιδιώκεται επίσης να συμμετέχουν διακριτά στη μεγέθυνση.

Ένας τομέας με οριζόντια αλλά και "αυτογενή" συνεισφορά είναι η έρευνα και η τεχνολογική ανάπτυξη που μπορεί να τροφοδοτεί με νέες γνώσεις και δεξιότητες όλους τους προηγούμενους τομείς, συνεισφέροντας δραστικά στην ανάπτυξη με τη διάσταση της καινοτομίας, ώστε να αυξάνουν συνεχώς την παγκόσμια ανταγωνιστικότητά τους, αλλά και να παράγουν νέες απ' ευθείας εκμεταλλεύσιμες γνώσεις με παγκόσμια εμπορική αξία (π.χ. νέα υλικά με πολλαπλές εφαρμογές σε διάφορους παραδοσιακούς ή νέους παραγωγικούς κλάδους). Ομοίως, η εκπαίδευση και η διαρκής κατάρτιση αποτελούν εργαλεία μεταφοράς και διάχυσης γνώσεων και δεξιοτήτων, προσαρμογής στις απαιτήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού και διαρκούς αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού. Στον τομέα της ενέργειας, η υλοποίηση δράσεων ενεργειακής αποδοτικότητας μεγάλης εμβέλειας θα συμβάλει στη μείωση του κόστους και στην ανάπτυξη κλάδων που σχετίζονται με τα υλικά και τις κατασκευές.

Οι δράσεις αυτές βασισμένες στην εμπειρία που έχει αποκτηθεί από το πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' Οίκον» θα αξιοποιούν σε συνέργεια με δράσεις αξιοποίησης των ΑΠΕ και ανάπτυξης της οικο-καινοτομίας. Τέλος, μια αποτελεσματική και αποδοτική δημόσια διοίκηση, βασισμένη στις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, θα στηρίξει σε σημαντικό βαθμό τη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς το νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα θα προβεί σε συντονισμένη χρήση των πόρων σε τομείς στους οποίους η συμπληρωματικότητα των κεφαλαίων έχει καθοριστική σημασία για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των επενδύσεων: υγεία, παιδεία, επιχειρηματικότητα, αστική ανάπτυξη, αειφορική ανάπτυξη του αγρο-διατροφικού συστήματος και μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης.

3.6 ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Σε εθνικό επίπεδο η στρατηγική για την Έρευνα, την Τεχνολογική Ανάπτυξη και την Καινοτομία της περιόδου 2014-2020 λαμβάνει υπόψη τις αρχές της έξυπνης εξειδίκευσης, ενώ συγχρόνως στοχεύει στην ενίσχυση της ερευνητικής αριστείας και στην αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων που έχουν εθνική διάσταση. Σε αυτή τη διαδικασία λαμβάνονται υπόψη οι προτεραιότητες που αναδεικνύονται στο πλαίσιο του αντίστοιχου σχεδιασμού που υλοποιούν οι Περιφέρειες και έχουν «οριζόντια» ή «πολύ-περιφερειακή» διάσταση. Η στρατηγική αυτή βασίζεται στην αναγνώριση βασικών τομέων της ελληνικής οικονομίας που έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν σημαντικά τη μελλοντική προοπτική ανάπτυξης της χώρας, αλλά και συγκεκριμένων περιφερειών, καθώς και στη διαβούλευση με την επιχειρηματική και ερευνητική κοινότητα, αρμόδια Υπουργεία και Περιφέρειες, σχετικά με τη διαμόρφωση Ε&Τ προτεραιοτήτων στους παραπάνω τομείς .

Έχει γίνει συγκριτική ανάλυση των βασικών μελετών για την ελληνική οικονομία και των τομέων προτεραιότητας που αναδεικνύονται μέσα από αυτές. (όπως McKinsey & Company,

Σε ό,τι αφορά στο εθνικό επίπεδο, η ακολουθούμενη διαδικασία συνίσταται:

- Στον εντοπισμό ευρύτερων θεματικών τομέων ή κλάδων με κριτήρια την Επίδραση στην οικονομία (πολλαπλασιαστές), τη Βιωσιμότητα, την Εξαγωγική δυναμική, την Καινοτομία αλλά και την υφιστάμενη επιστημονική εξειδίκευση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας.
- Στην περαιτέρω εξειδίκευση των παραπάνω τομέων ή κλάδων και εντοπισμό με την συμμετοχή των επιχειρήσεων και της ερευνητικής κοινότητας δραστηριοτήτων οι οποίες αξιοποιώντας την Έρευνα, Τεχνολογία και Καινοτομία, μπορούν να προκαλέσουν διαρθρωτικές αλλαγές στις επιχειρήσεις του τομέα (π.χ εκσυγχρονισμό, διαφοροποίηση, μετάβαση κλπ) .²⁰
- Στην ανάδειξη των κρίσιμων ερευνητικών πεδίων/τεχνολογιών (και των κατάλληλων εργαλείων πολιτικής), που πρέπει να περιληφθούν στην στρατηγική Ε&Τ&Κ, λαμβάνοντας

²⁰ www.gsrt.gr/central.aspx?sId=12014661124916461494779...

υπόψη και τις περιφερειακές στρατηγικές που διαμορφώνονται από τις Περιφέρειες. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι Περιφέρειες και οι τοπικές κοινωνίες της χώρας, καλούνται να αναγνωρίσουν και να αξιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα, να υποστηρίξουν την καινοτομία και να επικεντρώσουν με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών σε όλα τα στάδια (διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης) να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος μετασχηματισμός της τοπικής οικονομίας.

- Οι Πλατφόρμες καινοτομίας αποτελούν τους βασικούς πυρήνες της διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο, συγκεντρώνοντας εκπροσώπους από τις επιχειρήσεις του κλάδου ή του τομέα, τα ερευνητικά κέντρα, τα Πανεπιστήμια, Υπουργεία και Περιφέρειες. Αναμένεται να συμβάλλουν στη διαδικασία εντοπισμού των κρίσιμων δραστηριοτήτων (activities) στις οποίες θα πρέπει να εστιασθεί η ερευνητική και τεχνολογική προσπάθεια στη νέα προγραμματική περίοδο και στη διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής RIS3 λαμβάνοντας υπόψη και τις περιφερειακές στρατηγικές RIS3 που διαμορφώνονται παράλληλα από τις Περιφέρειες.

Ενδεικτικά αναγνωρίζονται τα εξής ζητήματα που θα ληφθούν υπόψη στην εθνική στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης:

- Στον αγροδιατροφικό τομέα, οι προτεραιότητες χωρίζονται σε τρεις μεγάλες ενότητες: Πρωτογενής αγροτική παραγωγή, τρόφιμα και διατροφή και τρεις οριζόντιες προτεραιότητες την αγροβιοτεχνολογία, το περιβάλλον και τις βασικές τεχνολογίες εφαρμογής (ΤΠΕ, Νανοτεχνολογία, Φωτονική, κ.λ.π.) και αφορούν σε:
 - α) Αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας, της παραγωγής, και της αποτελεσματικότητας των πόρων,
 - β) Καινοτομίες προς στήριξη της βιοοικονομίας,
 - γ) Βιοποικιλότητα, υπηρεσίες οικοσυστήματος και λειτουργικότητα του εδάφους,
 - δ) Καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για την ολοκληρωμένη αλυσίδα εφοδιασμού,
 - ε) Επάρκεια τροφίμων, ποιότητα τροφίμων, ασφάλεια τροφίμων και υγιεινά τρόφιμα συνδυασμένα με παραδοσιακά προϊόντα και προϊόντα πολιτισμού. Για επίτευξη των στόχων αυτών είναι θεμελιώδους σημασίας η συνεργασία όλων των ΕΔΕΤ και των χρηματοδοτικών σχημάτων και εργαλείων εφαρμογής τους. Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης, IOBE “Προτεινόμενοι τομείς εθνικού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο της «έξυπνης εξειδίκευσης» 2014-

2020”, ΣΕΒ «Έρευνα στις Επιχειρήσεις για την Πρόβλεψη των Μεταβολών στα Περιφερειακά Παραγωγικά Συστήματα και τις Τοπικές Αγορές Εργασίας).

- Στον τομέα της Ενέργειας ως σημαντικές προκλήσεις για το μέλλον αναδεικνύονται ιδιαίτερα η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών σχετικών με Εξοικονόμηση Ενέργειας, τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τα Έξυπνα Δίκτυα και την Αποθήκευση Ενέργειας, ενώ θα ενισχυθούν συμπληρωματικά και άλλες περιοχές όπου ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας αλλά και ερευνητικής αριστείας. Επίσης σημαντική αναδεικνύεται η οικονομική και κοινωνική έρευνα στον τομέα της Ενέργειας ειδικά για την υποβοήθηση της διάδοσης των νέων ενεργειακών τεχνολογιών.

- Στον τομέα του Περιβάλλοντος και της Βιώσιμης ανάπτυξης, αναγνωρίζεται ως πρόκληση η αξιοποίηση της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών που θα επιλύσουν βασικά περιβαλλοντικά προβλήματα, μαζί με τη διατήρηση και αξιοποίηση του φυσικού κεφαλαίου της χώρας.

Ως κυριότεροι τομείς εντοπίζονται η διαχείριση των αποβλήτων (στερεών και υγρών), η ανάπτυξη τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον με στόχο την προσαρμογή στους στόχους της κλιματικής αλλαγής που έχει θεσπίσει η ΕΕ για το 2020, ανάπτυξη διαδικασιών και προϊόντων χαμηλού αποτυπώματος άνθρακα και υψηλής ανάκτησης υλικών, καθώς επίσης και σχετικές δράσεις για τη βελτίωση και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων.

Ενδεικτικά αναφέρεται ο ρόλος της έρευνας και της ανάπτυξης στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην αξιοποίηση βιοαποβλήτων, και στην ανάπτυξη δράσεων για την ανάκτηση υλικών και την αξιοποίησή τους, σύμφωνα με τις αρχές της βιομηχανικής συμβίωσης και της κυκλικής οικονομίας, την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση αποβλήτων (στερεών και υγρών), την ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής για την αντιρρύπανση-απορρύπανση για επιχειρήσεις, την αειφορική οργάνωση επιχειρηματικών πάρκων και άτυπων βιομηχανικών περιοχών, τη μείωση της επίδρασης επικίνδυνων και τοξικών αποβλήτων.

Επίσης σημαντική διαφαίνεται η υποστήριξη της έρευνας και ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με την προστασία της βιοποικιλότητας, τη βελτίωση,

αποκατάσταση και αξιολόγηση οικοσυστημάτων, καθώς και την πρόβλεψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.

- Ο τομέας των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών κατέχει έναν ιδιαίτερο ρόλο, δεδομένου ότι αφενός αποτελεί ένα κλάδο με ιδιαίτερη δυναμική στη χώρα και αφετέρου οι εφαρμογές του επηρεάζουν πολλαπλούς κλάδους της οικονομίας. Στόχος είναι η αξιοποίηση των τεχνολογιών εκείνων που θα στηρίζουν και θα αναβαθμίσουν σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες. Ενδεικτικά, έμφαση θα δοθεί στις τεχνολογίες περιεχομένου και διαχείρισης πληροφοριών (Big Data, Ανοιχτά δεδομένα, εργαλεία ανάπτυξης δημιουργικού περιεχομένου, σημασιολογικός ιστός) με εφαρμογή σε τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη χώρα, όπως είναι ο Τουρισμός και η Υγεία.

Επίσης έμφαση θα δοθεί στις τεχνολογίες που διαμορφώνουν το διαδίκτυο του μέλλοντος (υπολογιστικά πλέγματα και νέφη, υπηρεσίες και εφαρμογές για κινητά και υπολογιστικά συστήματα, συστήματα εντοπισμού θέσης) για την υποστήριξη δραστηριοτήτων στον Τουρισμό (πολλές τεχνολογίες συνεισφέρουν στην αναβάθμιση του τουριστικού «προϊόντος» σε συνδυασμό με την ανάδειξη του πολιτιστικού περιεχομένου), καθώς επίσης και τους τομείς των Μεταφορών και Logistics, της Αγροδιατροφής και της Ενέργειας. Σημαντικό παράμετρο αποτελεί η χρήση διατομεακών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (Internet of things, Δίκτυα αισθητήρων, ασφάλεια δικτύων και συναλλαγών) με εφαρμογή σε πολλούς κλάδους, οι οποίες αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα και κοινωνικές προκλήσεις (έξυπνες μεταφορές και εφοδιαστικές αλυσίδες, e-health, τηλεεπιτήρηση, έξυπνα ενεργειακά δίκτυα).

Τέλος έμφαση θα δοθεί σε τεχνολογίες ρομποτικής και μικροηλεκτρονικής καθώς και σε τεχνολογίες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση των βιομηχανιών του μέλλοντος.

- Στο τομέα των Μεταφορών/Logistics ως σημαντικές προκλήσεις αναγνωρίζονται η αξιοποίηση της έρευνας και ανάπτυξης για την ανάπτυξη ευφών συστημάτων μεταφορών, την ελαχιστοποίηση αέριων εκπομπών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας στις τεχνολογίες αεροναυπηγικής & αεροπορικών μεταφορών, τις ασφαλείς οδικές μεταφορές, τη διαλειτουργικότητα μεταφορικών και συγκοινωνιακών συστημάτων, τη διαχείριση συμφόρησης στο αστικό και υπεραστικό δίκτυο, την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών οδικής ασφάλειας και την υποστήριξη ολοκληρωμένων διατροφικών αλυσίδων εφοδιαστικής, καθώς και τις ασφαλείς, λειτουργικές και ανταγωνιστικές θαλάσσιες μεταφορές.

- Στον τομέα της Υγείας/Φαρμάκων σημαντικότερες προκλήσεις αποτελούν: α) η βελτίωση της κατανόησης της υγείας του πληθυσμού, των ασθενειών, της γήρανσης και η μετάφραση αυτής της γνώσης σε καινοτόμα και αποτελεσματικά προϊόντα, στρατηγικές παρεμβάσεις και υπηρεσίες προς όφελος των ασθενών και όλων των πολιτών, β) η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων μέσω της στήριξης της Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας σε τομείς όπως: i) η ανάπτυξη γενεοσήμων φαρμάκων, η επαναστόχευση και η ανάπτυξη νέων μεθόδων χορήγησης και η φαρμακευτική ανακάλυψη στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης νέων φαρμάκων, ii) η ανάπτυξη καινοτόμων ιατρικών, διαγνωστικών και απεικονιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, και iii) η ανάπτυξη συνεργειών με άλλες οικονομικές δραστηριότητες όπως ο ιατρικός τουρισμός, η αγρο-διατροφή και το περιβάλλον.

- Στον τομέα των Υλικών, η έρευνα και ανάπτυξη καλείται να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις ώστε αυτές να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στις διαδικασίες και την παραγωγή υλικών, όπως είναι ενδεικτικά: η ανάπτυξη και η παραγωγή επικαλύψεων για χρήση στον κατασκευαστικό κλάδο και την ναυπηγική, ανάπτυξη μονωτικών υλικών και επιχρισμάτων για οικοδομικές κατασκευές, η ανάπτυξη και παραγωγή υλικών και μεθόδων, φιλικών προς το περιβάλλον για την προστασία και την αποκατάσταση μνημείων και ιστορικών κατασκευών, καθώς και για τη σύγχρονη δόμηση.

- Στον τομέα του Τουρισμού, σημαντική πρόκληση αποτελεί η αύξηση της επιχειρηματικότητας του κλάδου του τουρισμού με δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων τουρισμού για αξιοποίηση τεχνολογιών ΤΠΕ και συνεργασία με ερευνητικούς φορείς για την ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, η δημιουργία ή/και ενίσχυση συμπράξεων στο «τρίγωνο της γνώσης» με στόχο α) την προώθηση και ενδυνάμωση συγκεκριμένων τομέων έρευνας (σε συνέργεια με τους τομείς ΤΠΕ, Αγροδιατροφής, Ενέργειας, Περιβάλλοντος, Υγείας, Μεταφορών) σε εθνικό επίπεδο, β) την ανάπτυξη πιλοτικών υποδομών ειδικών μορφών τουρισμού σε περιφερειακό επίπεδο, και γ) η από κοινού συμμετοχή σε προγράμματα στρατηγικής προβολής ειδικών μορφών τουρισμού. Κύριες συνέργειες που θα αξιοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο εντοπίζονται στα συμπλέγματα Τουρισμού–Πολιτισμού, Τουρισμού–Αγροδιατροφής και Τουρισμού–Περιβάλλοντος. Παράλληλα, με στόχο τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης, με σεβασμό στο περιβάλλον θα υποστηριχθούν δράσεις ανθρώπινου δυναμικού για την ενίσχυση προγραμμάτων εκπαίδευσης / κατάρτισης σε σχέση με περιβαλλοντικές / ενεργειακές παρεμβάσεις στον

τομέα τουρισμού, καθώς και δράσεις κοινωνικο-οικονομικών μελετών / ερευνών που συμβάλλουν στη διαμόρφωση κοινωνικού marketing / ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας γύρω από τον τουρισμό.

- Σε ότι αφορά στον Πολιτισμό και στον καινοτόμο τρόπο με τον οποίο δύναται να αποτελέσει συγκριτικό πλεονέκτημα και επιχειρηματική επιλογή για τη χώρα, στόχος είναι η προώθηση δράσεων για την παραγωγή αντιγράφων, ηλεκτρονικού υλικού, παραγωγή ειδών λαϊκής τέχνης, μουσικών οργάνων, σκηνικών, κ.ά. Εξίσου σημαντική είναι η στήριξη των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών του Σύγχρονου Πολιτισμού (κινηματογράφος, οπτικοακουστικά μέσα, εκδόσεις, design, εικαστικές τέχνες, παραστατικές τέχνες- μουσική, χορός, θέατρο κ.λπ.) μέσω της ενθάρρυνσης νέων καλλιτεχνών για την ανάληψη επαγγελματικών πρωτοβουλιών στον χώρο των τεχνών. Επίσης, θα δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη της αρχαιολογικής έρευνας και καινοτομίας, υπό την έννοια της μεταφοράς τεχνογνωσίας και της διάδοσης επιτυχημένων εφαρμογών στο διεθνές επιστημονικό δυναμικό, σε εξειδικευμένα πεδία, όπως η αποκατάσταση και συντήρηση αρχαιοτήτων με τη χρήση καινοτόμων μεθόδων υψηλής τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση ερευνητικών υποδομών εθνικής εμβέλειας.

- Η κοινωνική και ανθρωπιστική έρευνα θα συμβάλει, πέρα από την αντιμετώπιση ειδικότερων ζητημάτων που συνδέονται με την προώθηση των παραπάνω οικονομικών τομέων, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, και στη μελέτη και αντιμετώπιση της φτώχειας, της κοινωνικής συνοχής και της ανοχής στην πολυ- πολιτισμικότητα, καθώς και σε θέματα εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης.

Ορισμένοι από τους παραπάνω τομείς έχουν αναδειχθεί όχι μόνον σε εθνικό, αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο ειδικότερα δε οι τομείς της Αγροδιατροφής και του Τουρισμού, σε ό,τι αφορά συγκεκριμένες διαστάσεις τους που συνδέονται με τα χαρακτηριστικά της κάθε Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο Η ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

4.1 Η ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

Σε μια εποχή που οι πηγές χρηματοδότησης για μια επιχείρηση είναι εξαιρετικά περιορισμένες το ΕΣΠΑ είναι ένα από τα ελάχιστα αν όχι το μοναδικό αναπτυξιακό εργαλείο που έχει απομείνει. Σχεδόν όλα τα έργα που γίνονται στην Ελλάδα χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Συχνά παρατηρούμε προγράμματα του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούν άυλες δράσεις (κατάρτιση προσωπικού, συμμετοχή σε εκθέσεις, κλπ). Τον τελευταίο χρόνο, και το ΕΣΠΑ έχει προσαρμοστεί στις συνθήκες κρίσεις και σε μερικές περιπτώσεις βλέπουμε προγράμματα του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούν λειτουργικά κόστη όπως ενοίκια, λογαριασμούς ρεύματος / τηλεπικοινωνιών, κλπ. Δηλαδή το ΕΣΠΑ λειτουργεί και ως εργαλείο επιβίωσης.

4.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

- Παρέχουν δωρεάν χρηματοδότηση ,
- η επιδότηση δεν επιστρέφεται
- Δίνουν τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις και επιχειρηματίες να πραγματοποιήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια
- Δημιουργούν ανάπτυξη και πλούτο , νέες θέσεις εργασίας , οικονομική ευμάρεια για το κοινωνικό σύνολο

4.3 ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

- Επιχορήγηση, δηλαδή δωρεάν παροχή χρηματικού ποσού, η πιο συνηθισμένη μορφή ενίσχυσης
- Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη μέρους των δόσεων του leasing
- Φορολογική απαλλαγή, που συνίσταται στην απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής φόρου
- Επιδότηση τόκων δανείων
- Παροχή εγγυοδοσίας έναντι πιστωτικού ιδρύματος σε περίπτωση λήψης δανείου

4.4 ΠΑΓΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

- Η επιδότηση παρέχεται σε δόσεις απολογιστικά, δηλαδή ο επενδυτής θα πρέπει να διαθέτει ή να έχει εξασφαλίσει (πχ μέσω δανεισμού) το μεγαλύτερο ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων.

Παράδειγμα: Έστω επενδυτής θέλει να πραγματοποιήσει επένδυση ύψους 200.000 € και έχει εξασφαλίσει 50% επιδότηση από πρόγραμμα του ΕΣΠΑ (ήτοι 100.000 €).

Όταν θα έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον το 50% της επένδυσης με δικούς του πόρους, δηλαδή αφού θα έχει καταβάλει τουλάχιστον $100.000 \text{ €} + 23.000 \text{ € ΦΠΑ} = 123.000 \text{ €}$ (ο ΦΠΑ δεν επιδοτείται) τότε θα του καταβληθεί σε εύλογο διάστημα η αναλογούσα επιδότηση, δηλαδή 50.000 €

Μέχρι τότε ο επενδυτής θα πρέπει να είναι σε θέση να καλύψει τα 123.000 €. Όταν θα έχει ολοκληρώσει την επένδυση, δηλαδή αφού θα έχει καταβάλει και τα υπόλοιπα $100.000 \text{ €} + 23.000 \text{ € ΦΠΑ} = 123.000 \text{ €}$ θα του καταβληθούν και τα υπόλοιπα 50.000 €

Είναι φανερό πως η επιδοτούμενη επένδυση μπορεί να δημιουργήσει πολύ μεγάλα προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση αν δεν γίνει εξ αρχής σωστός χρονοπρογραμματισμός των πόρων. Επίσης, είναι φανερό πως δεν μπορεί να

πραγματοποιηθεί επένδυση μόνο με την επιδότηση. Ο επενδυτής θα πρέπει να έχει εξασφαλίσει τα απαιτούμενα κεφάλαια.

- Το σύστημα είναι αρκετά γραφειοκρατικό. Για την έγκριση της πρότασης επιδότησης συνήθως απαιτείται επιχειρηματικό σχέδιο και αρκετά δικαιολογητικά.
- Επίσης σε όλες τις φάσεις υλοποίησης της επένδυσης και καταβολής της επιδότησης η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να ακολουθεί συγκεκριμένους κανόνες, να διατηρεί παραδοτέα, να συγκεντρώνει δικαιολογητικά, και γενικώς να αφιερώνει χρόνο και πόρους για τη διεκπεραίωση των γραφειοκρατικών θεμάτων της επένδυσης. Συνήθως οι επιχειρήσεις για το σχεδιασμό και σύνταξη του επενδυτικού σχεδίου, καθώς και για τη διαχείριση και παρακολούθηση της επένδυσης (καθοδήγηση στελεχών επιχείρησης, σύνταξη εκθέσεων προόδου, κλπ) συνεργάζονται με συμβούλους. Η λανθασμένη επιλογή συμβούλου μπορεί να βάλει την επιχείρηση σε περιπέτειες. Συνήθως η επιδοτούμενη επιχείρηση καλείται να τηρήσει κάποια συμφωνηθέντα για κάποιο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, όπως να μην μειώσει το προσωπικό της για 1 έτος, να μην πουλήσει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε για 5 έτη, να μην μεταβιβαστεί ή να μην διακόψει τη λειτουργία της για 5 έτη.

4.5 ΠΟΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΔΟΤΟΥΝΤΑΙ

Πρακτικά σήμερα σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις κάθε νομικής μορφής και δραστηριότητας είναι δυνητικοί αποδέκτες των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Υπάρχουν προγράμματα για υφιστάμενες επιχειρήσεις καθώς και για φυσικά πρόσωπα που θέλουν να ξεκινήσουν επιχείρηση.

Υπάρχουν πρόγραμμα για μεταποιητικές επιχειρήσεις, για τουριστικές, για εμπορικές και για επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Συνήθως τα περισσότερα προγράμματα απευθύνονται σε μεταποιητικές και τουριστικές επιχειρήσεις καθότι αυτές είναι που δημιουργούν προστιθέμενη αξία στην οικονομία. Σημαντικό είναι το timing, δηλαδή να υπάρχει το κατάλληλο πρόγραμμα όταν η επιχείρηση αποφασίσει να προχωρήσει σε επένδυση.

4.6 ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΠΑ

1. Το πρόγραμμα προκηρύσσεται. Η προκήρυξη ανακοινώνεται στον τύπο και στις ιστοσελίδες των εμπλεκόμενων φορέων (δες σχετική διαφάνεια). Συνήθως πριν την επίσημη προκήρυξη ανακοινώνεται μια προδημοσίευση ώστε οι ενδιαφερόμενοι να αρχίσουν να προετοιμάζονται. Το διάστημα από την προκήρυξη ως την τελική προθεσμία για την υποβολή των προτάσεων είναι 2 - 5 μήνες.

2. Οι ενδιαφερόμενοι ετοιμάζουν τις προτάσεις τους. Συνήθως αυτές έχουν τη μορφή επιχειρηματικών σχεδίων. Τα τελευταία χρόνια οι προτάσεις υποβάλλονται σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Ο βαθμός δυσκολίας των προτάσεων ποικίλει ανάλογα με το πρόγραμμα. Τα μεγάλα προγράμματα έχουν πιο δύσκολες προτάσεις. Κατά την υποβολή, τις προτάσεις συνοδεύουν οι προσφορές που τεκμηριώνουν τις αιτούμενες δαπάνες, τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της υπόστασης της επιχείρησης(καταστατικά, ισολογισμοί, κλπ) και τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τη δυνατότητα της επιχείρησης να καταβάλει την ίδια συμμετοχή (στα μεγάλα προγράμματα). Στην περίπτωση των υπό ίδρυση επιχειρήσεων ζητούνται στοιχεία για τα προσόντα των εταίρων (βιογραφικά, τίτλοι σπουδών, επαγγελματική εμπειρία, κατάρτιση).

3. Οι προτάσεις αξιολογούνται με ευθύνη του αρμόδιου Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ). Τα τελευταία χρόνια η αξιολόγηση γίνεται σε μεγάλο βαθμό με αντικειμενικά κριτήρια ώστε να υπάρχει διαφάνεια κατά το μέγιστο δυνατό. Συνήθως οι αξιολογήσεις γίνεται με τυχαία επιλογή αξιολογητών από σχετικό μητρώο και τα μέλη του μητρώου έχουν επιλεγεί από την ελεύθερη αγορά μετά από σχετική πρόσκληση και αξιολόγηση. Μια αρμόδια επιτροπή επικυρώνει τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων.

4. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του ΕΦΔ και οι επιχειρήσεις ενημερώνονται με επιστολή.

5. Οι επιχειρήσεις που θα επιδοτηθούν ενημερώνονται με απόφαση ένταξης ή με σύμβαση που υπογράφουν με τον ΕΦΔ για τις εγκεκριμένες δαπάνες, το χρονοδιάγραμμα της επένδυσης, και για όλες τις υποχρεώσεις που θα πρέπει να τηρήσουν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης και μετά.

6. Με την έγκριση, οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος της χρηματοδότησης προκαταβολικά με την κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής τραπεζής. Πρακτικά όμως αυτό απαιτεί τη δέσμευση κεφαλαίων, οπότε συνήθως δεν προτιμάται.

7. Οι επιχειρήσεις υλοποιούν τα επενδυτικά σχέδια.

8. Είναι αρκετά σύνηθες κατά τη διάρκεια της επένδυσης η επιχείρηση να επιθυμεί να πραγματοποιήσει αλλαγές σε σχέση με τα αρχικά υποβληθέντα στην πρόταση. Οι τροποποιήσεις στο φυσικό αντικείμενο του έργου γενικά γίνονται αποδεκτές αρκεί να μην αλλοιώνουν τον χαρακτήρα του επενδυτικού έργου και να μην το υποβαθμίζουν.

9. Οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να λάβουν τμήμα της επιδότησης αφού έχουν υλοποιήσει αντίστοιχο τμήμα της επένδυσης (συνήθως τουλάχιστον το 50% του έργου). Για το σκοπό αυτό υποβάλλουν αναλυτικό αίτημα ελέγχου συνοδευόμενο από όλα τα παραστατικά (τιμολόγια, εξοφλήσεις, κλπ) που τεκμηριώνουν τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες.

10. Στελέχη του ΕΦΔ πραγματοποιούν έλεγχο στις εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Ο έλεγχος αφορά: α) Έλεγχο του φυσικού αντικείμενου, όπου ελέγχεται η ύπαρξη του εξοπλισμού, των εγκαταστάσεων, κλπ, β) Έλεγχο του οικονομικού αντικείμενου όπου ελέγχονται τα αντίστοιχα παραστατικά και οι εξοφλήσεις τους.

11. Όταν η επιχείρηση ολοκληρώσει το έργο και αφού έχει υποβάλλει το αίτημα ελέγχου και τη σχετική έκθεση ολοκλήρωσης γίνεται ο τελικός έλεγχος από τα στελέχη του ΕΦΔ.

12. Κατά τον τελικό έλεγχο ελέγχεται αν η επιχείρηση: α) Έχει ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενο του έργου, β) Έχει εξοφλήσει το σύνολο των παραστατικών (Προσοχή: σε περίπτωση εξόφλησης προμηθευτή με επιταγές θα πρέπει κατά την ημερομηνία του ελέγχου ο προμηθευτής να έχει εισπράξει το αντίτιμο των επιταγών. Σε διαφορετική περίπτωση ο προμηθευτής θεωρείται ανεξόφλητος και το έργο μη ολοκληρωμένο.), γ) Η επιχείρηση έχει τηρήσει τις όποιες άλλες υποχρεώσεις για τις οποίες έχει δεσμευθεί (πχ διατήρηση προσωπικού, αύξηση εταιρικού κεφαλαίου, έκδοση τυχόν αδειών, τήρηση κανόνων δημοσιότητας, κλπ).

13. Σε περίπτωση που όλα τα παραπάνω βρεθούν σύμφωνα με τις υποχρεώσεις ένταξης (λαμβανομένου υπόψη τυχόν εγκεκριμένων τροποποιήσεων), η επένδυση θεωρείται ολοκληρωμένη και ο επενδυτής λαμβάνει το σύνολο της επιδότησης. Σε περίπτωση που ο επενδυτής δεν έχει ολοκληρώσει το 100% της επένδυσης ή βρεθούν αστοχίες ή σσωνος σημασίας δύναται να υπάρξει απομείωση στην καταβληθείσα επιδότηση.

14. Υπάρχει μικρή πιθανότητα κατά την επόμενη τριετία η επιχείρηση να υποστεί δευτεροβάθμιο έλεγχο από ανώτερο όργανο (πχ Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου, όργανα της ΕΕ). Συνήθως οι έλεγχοι αυτοί γίνονται για να διαπιστωθεί η ικανότητα των πρωτοβάθμιων ελεγκτικών μηχανισμών. Σε περίπτωση που βρεθούν σημαντικές παρατυπίες, (ενδεικτικά: η επιχείρηση έχει κλείσει, έχει πουλήσει τον εξοπλισμό για τον οποίο επιδοτήθηκε) ζητείται να επιστραφεί το σύνολο της επιδότησης επαυξημένο με τόκους.

4.7 ΠΩΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

Οι αξιολογήσεις σε μεγάλο ποσοστό γίνονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια ώστε το σύστημα να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια.

Τα κριτήρια αξιολόγησης σχετίζονται με το κάτωθι άξονες:

- Ικανότητα του φορέα της επένδυσης να φέρει εις πέρας την επένδυση.
- Εξετάζονται τα οικονομικά στοιχεία του φορέα (μεταβολή πωλήσεων, κερδοφορία, υποχρεώσεις, κλπ), η εμπειρία του σε σχέση με το προταθέν αντικείμενο, η ικανότητα του να καλύψει την ίδια συμμετοχή.
- Η καινοτομία που επιφέρει η επένδυση (τεχνολογική ή οργανωτική καινοτομία)
- Η προστιθέμενη αξία που δημιουργείται (πχ δημιουργία επώνυμου προϊόντος, κάλυψη νέας αγοράς, ανάπτυξη εξαγωγών)
- Η κατάσταση της αγοράς που δραστηριοποιείται η επιχείρηση (αναπτυσσόμενη, στάσιμη, κορεσμένη)
- Η βιωσιμότητα του εγχειρήματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Η φορολογία είναι η επιβολή υποχρεωτικών φόρων υπέρ του κράτους. Τα κρατικά έσοδα μέσω των υποχρεωτικών φόρων των φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων αποτελούν στη σύγχρονη οικονομία την σημαντικότερη πηγή των δημοσίων εσόδων.

Ο αντικειμενικός σκοπός της φορολογίας είναι τριπλός: αφενός μεν η χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών, κατά την δημοσιονομική πολιτική, αφετέρου η ενίσχυση ή σταθεροποίηση της οικονομικής ανάπτυξης, που αφορά την οικονομία γενικότερα, και τέλος η ανακατανομή του πλούτου που αφορά την κοινωνική οικονομία για άμβλυνση των ανισοτήτων. Η εισοδηματική πολιτική (το κόστος εκτέλεσης του κυβερνητικού έργου) στηρίζεται ακριβώς στους πόρους που αποκομίζει το κράτος με τη φορολογική πολιτική που αποφασίζει να εφαρμόσει. Οι υποχρεωτικές εισφορές ονομάζονται συνήθως *φόροι*.

Ο φόρος επιβάλλεται από το κράτος για να μπορέσει να καλύψει τα έσοδα που χρειάζεται κάθε οικονομικό έτος. Έχει υπολογιστεί ότι ένα μεγάλο ποσοστό των κρατικών εσόδων προέρχεται από την άμεση και έμμεση φορολογία, και για αυτό τον λόγο την καθιστά να είναι μια από τις βασικότερες και σοβαρότερες επιβαρύνσεις των πολιτών, με αποτέλεσμα να πρέπει να επιβάλλεται και να εισπράττεται με βάση κάποιους νομικούς κανόνες.

5.2 Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν.4172/2013, ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισής της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, οι επιδοτήσεις δεν εξαιρούνται από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές αλλά προσμετρώνται στον υπολογισμό του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία (λογιστικός τρόπος προσδιορισμού).

Ωστόσο, όπως έχει γίνει πάγια δεκτό από τη Διοίκηση (1033066/002/A0012/29.03.2007 και 1053838/1065/A0012/2005 έγγραφα) και σύμφωνα με τους εκάστοτε νόμους περί ιδιωτικών επενδύσεων, τα εισπραττόμενα ποσά των επιχορηγήσεων για αγορά παγίων δεν θεωρούνται προσθετικά στοιχεία των ακαθάριστων εσόδων, δηλαδή δεν προσαυξάνουν τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, αλλά αποτελούν μειωτικό στοιχείο των πραγματοποιηθεισών νέων επενδύσεων. Περαιτέρω, οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην αξία κτήσης των παγίων αφού αφαιρεθούν τα ποσά των επιχορηγήσεων (σχετική η 1040321/10238/B0012/ ΠΟΛ. 1093/5.5.1992 εγκύκλιος που έδινε οδηγίες εφαρμογής του Ν. 1892/1990). Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την ΠΟΛ 1059/18.03.2015 εγκύκλιο, διευκρινίζεται ότι όσον αφορά στις επιχορηγήσεις που εισπράττονται στα πλαίσια αναπτυξιακών νόμων (π.χ. ν. 1892/1990, ν. 3299/2004) συνεχίζουν να ισχύουν όσα ειδικότερα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις καθώς και τις οδηγίες που έχουν δοθεί για την εφαρμογή τους, ενώ για τις επιχορηγήσεις που καταβάλλονται για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών, αυτές δεν προσαυξάνουν τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά αποτελούν μειωτικό στοιχείο του κόστους της δαπάνης που επιχορηγήθηκε (π.χ. οι επιχορηγήσεις από τον ΟΑΕΔ για την καταπολέμηση της ανεργίας αποτελούν μειωτικό στοιχείο της δαπάνης για αμοιβές προσωπικού).

Διευκρινίζεται ότι τα οριζόμενα ανωτέρω, αφορούν στον γενικό κανόνα αντιμετώπισης των επιδοτήσεων / επιχορηγήσεων και δεν αναφέρονται σε οποιαδήποτε ειδική αντιμετώπιση συγκεκριμένων κατηγοριών επιδοτήσεων / επιχορηγήσεων με ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Συνοψίζοντας δηλαδή να πούμε ότι Σύμφωνα με την Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών με Αρ. Πρωτ: ΔΕΑΦ 1080132 ΕΞ 2015/02/06/2015 (ΑΔΑ: ΩΖΩΨΗ-Β5Ε), οι επιδοτήσεις δεν εξαιρούνται από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές αλλά προσμετρώνται στον υπολογισμό του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα. Ωστόσο, όπως έχει γίνει πάγια δεκτό από τη Διοίκηση, τα εισπραττόμενα ποσά των επιχορηγήσεων για αγορά παγίων δεν θεωρούνται προσθετικά στοιχεία των ακαθάριστων εσόδων, δηλαδή δεν προσαυξάνουν τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά αποτελούν μειωτικό στοιχείο των πραγματοποιηθεισών νέων επενδύσεων. Περαιτέρω, οι αποσβέσεις υπολογίζονται στην αξία κτήσης των παγίων αφού αφαιρεθούν τα ποσά των επιχορηγήσεων, ενώ για τις επιχορηγήσεις που καταβάλλονται για την κάλυψη συγκεκριμένων δαπανών, αυτές δεν προσαυξάνουν τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, αλλά αποτελούν μειωτικό στοιχείο του κόστους της δαπάνης που επιχορηγήθηκε²¹.

Τα ποσά των επιχορηγήσεων δεν είναι αφορολόγητα, εκτός αν για συγκεκριμένη μορφή επιχορήγησης υπάρχει ρητή αναφορά για απαλλαγή. Συνεπώς, τα ποσά αναγράφονται ως έχουν στα λογιστικά βιβλία, ενώ παράλληλα καταχωρίζονται και τα επιχορηγούμενα έξοδα-δαπάνες. Συγκεκριμένα:

Α) Απλογραφικά βιβλία

Το έσοδο της επιχορήγησης, καταχωρίζεται στο απλογραφικό βιβλίο (ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ), κατά την ημερομηνία της είσπραξης του και της ταυτόχρονης έκδοσης του τιμολογίου της παρ. 3, του άρθρου 6, του ΚΦΑΣ. Σκόπιμο είναι να χρησιμοποιείται ιδιαίτερη στήλη με τίτλο: «Επιδότηση ΕΣΠΑ» κ.λπ.

²¹ <http://www.skai.gr/news/business/article/312472/espa-forologiki-adimetopisi-ton-epidotiseon-epihorigiseon/#ixzz4CiUVaj5U>

Περαιτέρω, τα ποσά των επιχορηγήσεων αυτής της κατηγορίας (δηλ. για κάλυψη γενικών εξόδων), αναφέρονται, για πληροφοριακούς λόγους, στο έντυπο Ε3, στον κωδικό 681 του πίνακα Ε. Εν συνεχεία, το ποσό της επιδότησης θα αναγραφεί και στους κωδ. 273 ή 282 ή 278, κατά περίπτωση, του ως άνω εντύπου, προκειμένου να συμψηφιστεί με τα συνολικά έξοδα της επιχείρησης.

Β) Διπλογραφικά βιβλία

Αν τηρούνται διπλογραφικά βιβλία του ΚΦΑΣ, τα ποσά συμπεριλαμβάνονται σε υπολογαριασμούς του λογαριασμού 74. ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ του ΕΓΛΣ, ενώ στο Ε3 θα εγγραφούν στον κωδικό 465 του πίνακα Η.

Όσον αφορά τις δηλώσεις του ΦΠΑ και κυρίως την εκκαθαριστική δήλωση, το ποσό της επιχορήγησης θα πρέπει να περιληφθεί στον κωδικό 611, γιατί κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να ληφθεί υπ' όψη στη δημιουργία του κλάσματος της αναλογικής έκπτωσης ΦΠΑ (pro-rata). Συγκεκριμένα εάν η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί άλλες πράξεις, για τις οποίες να έχει υποχρέωση δημιουργίας pro-rata, πέραν της επιχορήγησης, τότε δεν δημιουργεί κλάσμα pro-rata.

Εάν όμως πραγματοποιεί άλλες πράξεις εξ' αιτίας των οποίων έχει υποχρέωση δημιουργίας pro-rata (π.χ. έσοδα από ενοίκια, χωρίς να έχει επιλέξει το καθεστώς φορολόγησης), τότε θα πρέπει στον παρονομαστή του κλάσματος (κωδικός 403) να συμπεριλάβει και το ποσό της επιχορήγησης.

Συγκεκριμένα στην εγκύκλιο Πολ. 1056/2002 διευκρινίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της αναλογίας έκπτωσης (προστίθενται στον παρονομαστή) μόνο οι επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, οικονομικές ενισχύσεις που δεν συνδέονται άμεσα με την τιμή και μόνο στην περίπτωση που υφίσταται ήδη μερικό δικαίωμα έκπτωσης, λόγω πραγματοποίησης πράξεων υπαγομένων στο φόρο, τόσο με δικαίωμα έκπτωσης, όσο και χωρίς δικαίωμα έκπτωσης. Σημειώνεται δε ότι το ποσό της επιδότησης περιλαμβάνεται στον κωδ. 310 της περιοδικής ΦΠΑ σύμφωνα με τις οδηγίες της Πολ. 1071/2002²².

²² <http://epixeirisi.gr>

5.3 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ

Τα ποσά των επιχορηγήσεων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ, Ν.3614/2007 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων, για την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013»), που δικαιούνται να εισπράξουν οι υπαγόμενες, στα σχετικά προγράμματα, επιχειρήσεις, υπακούουν στις υφιστάμενες φορολογικές διατάξεις για τις επιδοτήσεις – επιχορηγήσεις. Οι αποσβέσεις που αναλογούν στην αξία των παγίων στοιχείων που επιχορηγείται, βάσει αναπτυξιακών νόμων ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την πραγματοποίηση επενδύσεων, δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Για τον λόγο αυτό, τα ποσά των εισπραττομένων επιχορηγήσεων, κατά την λογιστική καταχώρισή τους, εμφανίζονται στην πίστωση του δευτεροβάθμιου λογαριασμού 41.10 «Επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων» (με άνοιγμα του ανάλογου τριτοβάθμιου, για την πληροφoρία της επιχορήγησης). Στο τέλος κάθε χρήσης, ποσό των επιχορηγήσεων αυτών, ίσο με τις τακτικές και (τυχόν) πρόσθετες αποσβέσεις, που διενεργήθηκαν στην αξία των παγίων στοιχείων, τα οποία επιχορηγήθηκαν, μεταφέρεται στην πίστωση του αποτελεσματικού λογαριασμού 81.10.05 «Αναλογούσες στην χρήση επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων»,

Με τον τρόπο αυτόν, ενώ παραμένει αμετάβλητη η λογιστική «εικόνα» του επιχορηγουμένου παγίου, το μέρος των αποσβέσεων που αντιστοιχεί στην επιχορήγηση (αφού εκπίπτει, μέσω της απόσβεσης), μεταφέρεται ως έσοδο στα αποτελέσματα (81.10.05) για να συμψηφίσει την έκπτωση αυτή.

Όσον αφορά τον ΦΠΑ και την αναλογική έκπτωση του φόρου των εισροών (pro-rata) στην εκκαθαριστική δήλωση, το ποσό της επιχορήγησης θα πρέπει να περιληφθεί στον κωδικό 611, γιατί κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να ληφθεί υπόψη στη δημιουργία του κλάσματος. Συγκεκριμένα εάν η επιχείρηση δεν πραγματοποιεί άλλες πράξεις, για τις οποίες να έχει την υποχρέωση δημιουργίας κλάσματος pro-rata, πέραν της επιχορήγησης, τότε δεν δημιουργεί το κλάσμα αυτό.

Εάν όμως πραγματοποιεί άλλες πράξεις εξ αιτίας των οποίων έχει υποχρέωση δημιουργίας pro-rata (π.χ. έσοδα από ενοίκια), τότε θα πρέπει στον παρονομαστή του κλάσματος (κωδικός 403) να συμπεριλάβει και το ποσό της επιχορήγησης. Συγκεκριμένα στην εγκύκλιο Πολ.

1056/2002 , διευκρινίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της αναλογίας έκπτωσης (δηλαδή, προστίθενται στον παρανομαστή του κλάσματος) μόνο οι επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, οικονομικές ενισχύσεις που δεν συνδέονται άμεσα με την τιμή και μόνο στην περίπτωση που υφίσταται ήδη μερικό δικαίωμα έκπτωσης, λόγω πραγματοποίησης πράξεων υπαγομένων στον φόρο. τόσο με δικαίωμα έκπτωσης, όσο και χωρίς δικαίωμα έκπτωσης

Λογιστική απεικόνιση των ποσών των ενισχύσεων στα βιβλία της επιχείρησης.

Τα ποσά των επιχορηγήσεων που εισπράττουν οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εμφανίζονται σε λογαριασμό αφορολόγητου αποθεματικού, το οποίο δεν μπορεί να διανεμηθεί πριν την παρέλευση πενταετίας από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Τα αποθεματικά αυτά εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Σε περίπτωση διανομής τους πριν την παρέλευση πενταετίας επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο Άρθρο 10.

Το αποθεματικό αυτό δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος με την προϋπόθεση ότι θα παραμείνει αμετάβλητο και δεν θα διανεμηθεί ή κεφαλαιοποιηθεί πριν περάσουν δέκα χρόνια από το χρόνο του σχηματισμού του. Αν κεφαλαιοποιηθεί ή διανεμηθεί μετά την παρέλευση του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, υπόκειται σε φορολογία με συντελεστή ο οποίος αντιστοιχεί στο ένα τρίτο του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος που ισχύει, κατά το χρόνο κεφαλαιοποίησης ή διανομής, για τα νομικά πρόσωπα, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του Αρθρου 101 και στην παράγραφο 4 του Αρθρου 2 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ο οποίος κυρώθηκε με το Ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'). Ο οφειλόμενος, σύμφωνα με τα πιο πάνω, φόρος εισοδήματος αποδίδεται εφάπαξ με δήλωση η οποία υποβάλλεται μέσα στον επόμενο μήνα εντ

ός του οποίου λήφθηκε η απόφαση για την κεφαλαιοποίηση ή διανομή. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου, καθώς και των μετόχων, εταίρων για το πιο πάνω αποθεματικό. Επί του οφειλόμενου φόρου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 65, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 83, 84, 85 και 113 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, του Ν. 2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α') και του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το Ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α').

Αν η κεφαλαιοποίηση ή διανομή γίνει πριν από την παρέλευση των δέκα ετών από το χρόνο σχηματισμού του αποθεματικού, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του Αρθρου

106 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή της επιχείρησης.

Εγγραφή στον προϋπολογισμό - Απαλλαγές

Οι επιχορηγήσεις επενδύσεων, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιχορηγήσεις του μισθολογικού κόστους της απασχόλησης καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος, καλύπτονται από τον προϋπολογισμό δημοσίων Επενδύσεων στον οποίο εγγράφεται η σχετική προβλεπόμενη δαπάνη για κάθε οικονομικό έτος ή/και από Κοινοτικά κονδύλια.

Στην περίπτωση της συγχρηματοδότησης επένδυσης ή της χρηματοδότησης αυτής αποκλειστικά από Κοινοτικά κονδύλια γνωστοποιείται αυτό στον φορέα της επένδυσης, ο οποίος οφείλει να τηρεί τις οριζόμενες από την Κοινοτική νομοθεσία διαδικαστικές προϋποθέσεις καταβολής της επιχορήγησης.

Οι παραπάνω ενισχύσεις που καταβάλλονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου ή δικαίωμα, καθώς και από κάθε άλλη επιβάρυνση σε όφελος του δημοσίου ή τρίτου.

Τα ποσά αυτά των επιχορηγήσεων δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών και το μισθολογικό κόστος της απασχόλησης προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΓΛΣ 41 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ο λογαριασμός 41.10 «επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων» πιστώνεται με τις χορηγούμενες επιχορηγήσεις για τη χρηματοδότηση πάγιων στοιχείων της οικονομικής μονάδας, με χρέωση του οικείου λογαριασμού του ενεργητικού λογαριασμός τρίτων ή λογαριασμός ταμιακών διαθεσίμων).

Στο τέλος της χρήσεως, από το λογαριασμό 41.10 μεταφέρεται στο λογαριασμό 81.01.05 «αναλογούσες στη χρήση επιχορηγήσεις πάγιων επενδύσεων» ποσό ίσο με τις τακτικές και τις πρόσθετες αποσβέσεις πάγιων στοιχείων των λογαριασμών 66 και 85, που αναλογούν στην αξία των αποσβέσιμων πάγιων στοιχείων που χρηματοδοτήθηκε από τις πιο πάνω επιχορηγήσεις.

Σε περίπτωση εκποίησης, καταστροφής ή αχρηστεύσεως οποιουδήποτε πάγιου στοιχείου που χρηματοδοτήθηκε από τις παραπάνω επιχορηγήσεις, από το λογαριασμό 41.10 μεταφέρεται στην πίστωση του οικείου λογαριασμού του πάγιου στοιχείου το υπόλοιπο της επιχορηγήσεως που αφορά το στοιχείο αυτό.

Σε περίπτωση που οι επιχορηγήσεις παραχωρούνται στις οικονομικές μονάδες με όρους ή δεσμεύσεις που θέτονται από τις αρχές ή τους οργανισμούς που τις παραχωρούν, οι λογιστικοί χειρισμοί προσαρμόζονται στο νομικό πλαίσιο, το οποίο διέπει κάθε επιχορήγηση. Έτσι, π.χ. σε περίπτωση που οι επιχορηγήσεις χαρακτηρίζονται ως αφορολόγητα αποθεματικά, με χρέωση του οικείου λογαριασμού του ενεργητικού (λογαριασμός τρίτων ή λογαριασμός ταμιακών διαθεσίμων), πιστώνεται ο οικείος υπολογαριασμός του 41.08 «αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων», χωρίς στο τέλος κάθε χρήσεως, να γίνεται μεταφορά των επιχορηγήσεων στο λογαριασμό 81.01.05.

Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΓΛΣ 74 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Στο λογαριασμό 74 παρακολουθούνται τα έσοδα που πραγματοποιεί η οικονομική μονάδα από επιχορηγήσεις του Κράτους, από συμμετοχή του κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών διάφορων Οργανισμών στο κόστος της και από διάφορες άλλες αιτίες.

Τα έσοδα αυτά καταχωρούνται στα βιβλία μόνο όταν είναι βέβαια και εκκαθαρισμένα, δηλαδή όταν δεν τελούν υπό αίρεση ή προθεσμία και αποδεικνύονται εγγράφως. Από τα βέβαια και εκκαθαρισμένα έσοδα, όσα αφορούν πωλήσεις της κλειόμενης χρήσεως καταχωρούνται στην πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 74, ενώ όσα αφορούν πωλήσεις προηγούμενων χρήσεων καταχωρούνται στην πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 82 "Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων".

74.00 Επιχορηγήσεις πωλήσεων

Στο λογαριασμό καταχωρούνται τα ποσά που χορηγούνται στην οικονομική μονάδα, με οποιοδήποτε τρόπο, από το Κράτος ή από Νομικά Πρόσωπα και Οργανισμούς που ελέγχονται από το Κράτος, για να πραγματοποιεί αυτή πωλήσεις ή άλλης μορφής εκμετάλλευση, σε τιμές που για την ίδια θεωρούνται ασύμφορες.

74.01 Επιστροφές δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων

Στο λογαριασμό καταχωρούνται τα ποσά που επιστρέφονται στην οικονομική μονάδα εξαιτίας εξαγωγών της ή άλλης νόμιμης αιτίας, τα οποία είχαν καταβληθεί και συμπεριληφθεί στο κόστος των πρώτων και βοηθητικών υλών που αγοράστηκαν από το εξωτερικό και αναλώθηκαν για την παραγωγή των προϊόντων, που τελικά πωλήθηκαν στο εξωτερικό ή σε πελάτες του εσωτερικού στους οποίους έχει χορηγηθεί δασμολογική ατέλεια. Σε περίπτωση που οι δασμοί, φόροι και τέλη, οι οποίοι καταβάλλονται κατά την εισαγωγή αγαθών από το εξωτερικό, καταχωρούνται στο λογαριασμό 33.14.01 "Δασμοί και λοιποί φόροι εισαγωγής προς επιστροφή", κατά την επιστροφή τους καταχωρούνται στο λογαριασμό αυτό και όχι στο λογαριασμό 74.01.

74.02 Επιστροφές τόκων λόγω εξαγωγών

Στο λογαριασμό καταχωρούνται τα ποσά τόκων χρηματοδοτήσεων που επιστρέφονται στην οικονομική μονάδα από τις Τράπεζες, λόγω εξαγωγών, σύμφωνα με τις αποφάσεις των νομισματικών αρχών που ισχύουν κάθε φορά.

74.03 Ειδικές επιχορηγήσεις - Επιδότησεις (Γνωμ. 41/1063/1989, 47/1228/1989

και 206/2138/1994)

74.03.00 Επιδότησεις ΟΑΕΔ

.....

74.03.99

.....

74.05 Επιδότηση επιτοκίου δανείων πάγιων επενδύσεων

(Γνωμ. 93/1687/1992)

Για τους λογαριασμούς ισχύουν όσα καθορίζονται στις αντίστοιχες Γνωματεύσεις του Ε.ΣΥ.Λ.

.....

74.98 Διάφορα πρόσθετα έσοδα πωλήσεων

74.98.00 Αποζημιώσεις από πελάτες

74.98.01 Έσοδα από μερική χρησιμοποίηση ειδών συσκευασίας

74.98.02 Αποζημιώσεις από αβαρίες

.....

74.98.99

Στο λογαριασμό καταχωρούνται τα έσοδα που προκύπτουν άμεσα ή έμμεσα από τις πωλήσεις της οικονομικής μονάδας μετά την έκδοση των σχετικών παραστατικών πωλήσεως και τη διενέργεια των σχετικών εγγραφών. Ενδεικτικές περιπτώσεις τέτοιων εσόδων αποτελούν οι διάφορες αποζημιώσεις που καταβάλλουν οι πελάτες σε περίπτωση αθετήσεως όρων συμβάσεων, τα έσοδα από μερική χρησιμοποίηση ειδών συσκευασίας και οι αποζημιώσεις από αβαρίες, εφόσον δεν είναι εφικτή η μεταφορά τους σε μείωση της αξίας των αγαθών στα οποία έγινε η βλάβη.

74.99 Προϋπολογισμένες προεισπραγμένες επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα

πωλήσεων (Λ/58.74)

Για το λογαριασμό 74.99 ισχύουν όσα καθορίζονται στο λογαριασμό 58.74.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

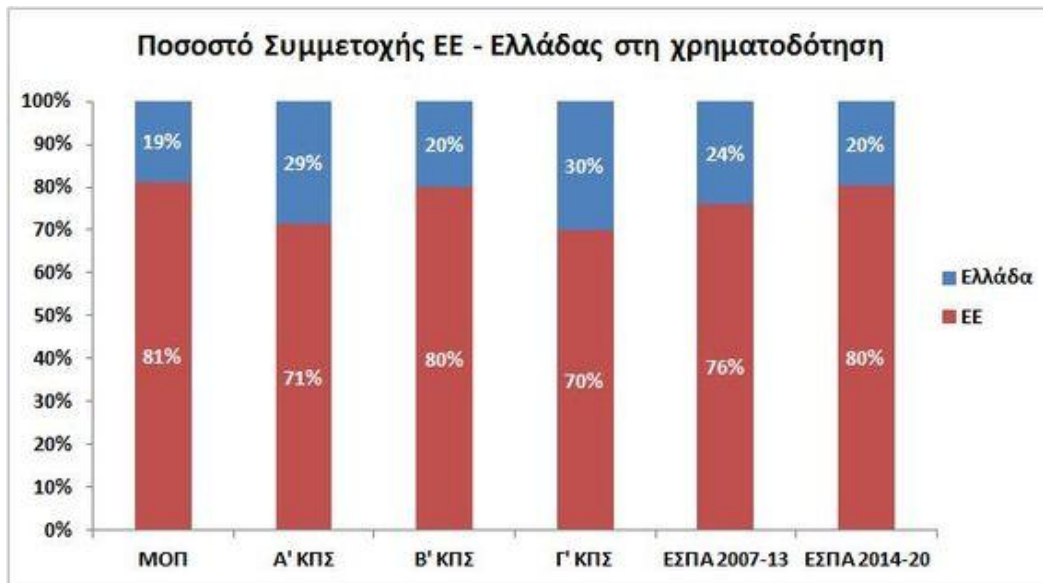
Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ασχοληθήκαμε με την υπαγωγή των επιχειρήσεων στα επιδοτούμενα προγράμματα του ΕΣΠΑ καθώς επίσης και με το ζήτημα των συνδεδεμένων φορολογικών ζητημάτων.

Τα προγράμματα αυτά είναι τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των Δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων, για την κοινωνική και οικονομική συνοχή και στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Το ΕΣΠΑ ενισχύει επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλη την Επικράτεια και προτίθενται να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της Μεταποίησης, του Τουρισμού, του Εμπορίου και της Παροχής Υπηρεσιών, που αποσκοπούν:

- Στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας και της διοίκησης των επιχειρήσεων
- Στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών
- Στην εξασφάλιση λειτουργίας επιχειρήσεων με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον
- Στον εμπλουτισμό, τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των παρεχομένων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
- Στην ανάπτυξη της Καινοτομίας
- Στην εισαγωγή τεχνολογιών Πληροφορικής

Διαχρονικά μάλιστα το ποσοστό της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη χρηματοδότηση των έργων είναι ιδιαίτερα υψηλό σε σχέση με την Εθνική συμμετοχή, αφού κυμαίνεται από 70% μέχρι 80% του συνολικού προϋπολογισμού. Ακόμη, στις περισσότερες των περιπτώσεων η χώρα μας λάμβανε ως προκαταβολή ένα ποσό της τάξης του 5%-10%. Το παρακάτω γράφημα εμφανίζει την ιστορική εξέλιξη της συμμετοχής ανά πρόγραμμα:



Το ΕΣΠΑ 2014-20 ρίχνει το βάρος σε τομείς που η χώρα μας εμφανίζει κενά και αδυναμίες. Τα κονδύλια μοιράζονται σε 1) Επιχειρησιακά και 2) Περιφερειακά προγράμματα.

Τα Επιχειρησιακά διακρίνονται σε **6 κατηγορίες**:

- α) Επιχειρηματικότητα- Ανταγωνιστικότητα,
- β) Υποδομές-Μεταφορές-Περιβάλλον,
- γ) Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση - Δια βίου μάθηση,
- δ) Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα,
- ε) Αγροτική Ανάπτυξη,
- στ) Αλιεία.

Τα περιφερειακά μοιράζονται γεωγραφικά στις **13 περιφέρειες** της Ελλάδας για να καλύψουν τις κατά τόπους ανάγκες τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

<http://startupgreece.gov.gr/el/howto>

http://europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance/index_el.htm

<http://www.hellaskps.gr/Details2.asp?L1=15&L2=1>

<http://www.ependyseis360.gr>

<http://www.ggea.gr/ap.htm>

<https://epidotisi.wordpress.com/2009/11/09/%CE%B5%CF%83%CF%80%CE%B1/>

<https://www.espa.gr/el/pages/staticESPA2014-2020.aspx>

<http://portal.tee.gr/portal/page/portal/TEE/report2004-06/gkps>

<http://origin2.imerisia.gr/article.asp?catid=26516&subid=2&pubid=113292544>

<http://www.epperaa.gr/el/Pages/Default.aspx>

<http://www.gsrt.gr/central.aspx?sId=120I466I1249I646I494779>

